ORTODOKSiA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Ι' ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1935 ΤΕΥΧΟΣ 8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Η ΕΟΡΤΗ τῆς Παναγίας, κάθε ἑορτή της, ἔρχεται νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὴν ψυχὴν εἰς σκέψεις γαλήνης καὶ ἐλπίδος. Νὰ μᾶς φέρῃ πλησίον της καὶ πλησίον εἰς τὸν Υἱόν της καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἡ Παναγία ἀξιωθεῖσα νὰ γίνῃ ἡ μνηστὴ τῶν Οὐρανῶν ἤγγισε σχεδὸν τὰ ὅρια τοῦ ἀπείρου. Εἰς τὸν Οὐρανὸν ἔγινεν ἡ Βασίλισσα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων. Εἰς τὴν γῆν ἡ μητέρα τῶν δικαίων καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν.

Ὅταν ἤκουσεν ὅτι θὰ ἐγέννα ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος μήτε ἀρχὴν ἔχει μήτε τέλος, καὶ ζῇ αἰώνια, καὶ χύνει εἰς τὰς παροδικάς μας στιγμὰς τὸν παλμὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀγάπης, ὅταν εἰς τοὺς στοχασμούς της ἔφερεν ὅλο αὐτό, ᾐσθάνθη βαθύτατα τὸ μεγαλεῖον τὸ ὁποῖον τὴν ἠξίωσεν ὁ Θεός, καὶ εἰς τὸ σκίρτημα τῆς ψυχῆς της ἔψαλεν : «Ὅτι μεγαλεῖα ἐποίησέ μοι ὁ δυνατός. Καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ».

* * *

Φέρει τὸ ὄνομα μητέρα, τὸ ὡραιότερον ἐξ ὅσων προφέρουν χείλη ἀνθρώπου. Τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον κάθε μικρὸ παιδὶ ἐπαναλαμβάνει πολλὰς φορὰς τὴν ἡμέραν, διότι εὑρίσκει εἰς αὐτὸ καταφυγήν, λύτρωσιν, ὑπερτάτην εὐτυχίαν. Τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον ἐπρόφερε καὶ αὐτὸς ὁ Θεός, ὅταν ἔγινεν ἄνθρωπος, καὶ « ἔγειραν ἄφραστα ἕως ἐδῶ κάτω οἱ οὐρανοί ».

Τὸ ὄνομά της εἶναι γεμάτο ἀπὸ γλυκύτητα τὴν ὁποίαν σταλάζει εἰς τὰς ψυχάς μας, ὁσάκις εἶναι δηλητηριασμέναι ἀπὸ τὴν πικρίαν τῆς ζωῆς. Εἶναι γεμάτο ἀπὸ γλυκὺ φῶς τὸ ὁποῖον χύνει ἐπάνω μας, διὰ νὰ γνωρίσωμεν ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα. Γεμάτο ἀπὸ ἁγνότητα, μὲ τὴν ὁποίαν ἦτο ζυμωμένη αὐτή της ἡ ὕπαρξις ποὺ ἀπ᾿ αὐτὴν ἀνέβλυσε τὸ παρθενικόν της γάλα, διὰ νὰ γαλουχήσῃ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἔπλασε τὰ ἄνθη τῆς γῆς καὶ ἔλαβε σάρκα ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

***

Μητέρα τοῦ Θεοῦ! Εἶσαι ἡ καταφυγή μας. Ἔχεις χίλια πράγματα νὰ μᾶς διδάξῃς, καὶ ἡ δέησίς σου διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἡμᾶς ἰσχύει πρὸς τὸν Υἱόν Σου καὶ Θεόν μας. Ἅπλωσε ἐπάνω μας τὴν εὐλογίαν σου. « Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί ».

Εἴμεθα περιδεεῖς, πλημμυρισμένοι ἀπὸ ἀνησυχίαν καὶ φόβον. Ἔχομεν ἀνάγκην στηρίγματος διὰ νὰ στηρίξωμεν τὸν ἑαυτόν μας καὶ νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν ζωήν μας. Σὺ θὰ μᾶς μεταδώσῃς ἀπὸ τὴν χάριν σου καὶ θὰ μᾶς μεταδώσῃς ἐμπιστοσύνην καὶ ἐλπίδα.

***

Ἂν καὶ εἴμεθα τέκνα τῆς θείας προνοίας καὶ ἀγάπης, συχνὰ λιποψυχοῦμεν καὶ χάνομεν τὸ θάρρος. Ἡ ἑορτή σου ἔρχεται νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλωμεν. Διατί ν' ἀμφιβάλλωμεν; Δὲν εἴμεθα ἀπόμοιρα τοῦ θείου; Ἡ ὡραιοτέρα ἐκδήλωσις τῆς θείας σοφίας καὶ ἀγάπης; Τὸ πολυτιμότερον ἀντικείμενον τῆς θείας προνοίας; Τὸ ἐξαίσιον ἀριστούργημα; Τὸ θαῦμα τῆς Δημιουργίας;

Μὴ βλέπετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐφήμερον καὶ εὔθραυστον ὂν καὶ γεννᾶται ὡς τὸ ἴον εἰς τὴν Ἄνοιξιν, καὶ ζῇ ὅσο ζοῦν τὰ ρόδα. Τὸν χρόνον μιᾶς πρωΐας. Ἀλλὰ παρατηρήσατε τί ὕψος ἔχει ἡ σκέψις του, τί εὐγένειαν οἱ στοχασμοί του, τί θερμότητα τὰ αἰσθήματά του. Αἰσθανθῆτε τὴν ἀγάπην ἡ ὁποία τὸν κατακλύζει καὶ φουσκώνει τὰ ἱστία τῆς ζωῆς του. Κατοπτρισθῆτε εἰς τὸν θεῖον σπινθῆρα ὁ ὁποῖος λέγεται συνείδησις. Νοιώσατε τὴν δύναμιν τῆς αὐτοθυσίας ἡ ὁποία κρύπτεται εἰς τὰ στήθη του. Καὶ θὰ πεισθῆτε ὅτι μὲ τὴν ἀγγελικήν του μορφὴν καὶ τὴν μεγάλην του ἱκανότητα καὶ τὰς δυνάμεις αἱ ὁποῖαι τὸν περιβάλλουν καὶ τὸν πλημμυρίζουν, εἶναι μία ἀκτὶς τῆς θείας οὐσίας. Ἡ κορωνὶς τῆς κτίσεως.

Πῶς; Ὁ Θεὸς μεριμνᾷ διὰ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, καὶ τὰ ἐνδύει μὲ τόσην ὡραιότητα, μὲ ὅσην δὲν περιεβλήθη οὔτε αὐτὸς ὁ Σολομών, χωρὶς αὐτὰ μήτε νὰ κλώθουν μήτε νὰ ὑφαίνουν, καὶ τρέφει τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, χωρὶς αὐτὰ μήτε νὰ σπείρουν μήτε νὰ θερίζουν, καὶ δὲν φροντίζει διὰ τὸ ἀριστούργημα τῶν ἀριστουργημάτων του, τὸ ὁποῖον εἶναι μία ἐπέκτασις ἰδική του, καὶ τὸ ἐπλησίασε τόσο πολύ, καὶ ἔλαβε σάρκα ἀπὸ τὴν πανάχραντον Κόρην, καὶ συνεδέθη μαζί μας τόσο στενά, καὶ εἴμεθα κάτω ἀπὸ τὰς πτέρυγάς του, μέσα εἰς τὴν περιοχήν του, κἄτι πολὺ ἰδικόν του;

Πῶς; Πρέπει λοιπὸν ν' ἀμφιβάλλωμεν; Ἀμφιβάλλει ἡ σταγὼν διὰ

τὸν ὠκεανόν, καὶ ἡ ἡλιακὴ ἀκτὶς διὰ τὸν ἥλιον; Ἀμφιβάλλει ἡ δίψα διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ νεροῦ, καὶ τὰ πτερὰ διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀέρος;

***

Ἂν προσέξωμεν εἰς τὸ βάθος τῶν πραγμάτων, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀπὸ παντοῦ ἐξορμᾷ ἀκατανίκητη ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν ἐνατένισιν τῆς φύσεως ἡ ὁποία εἶναι ἀναπαυμένη εἰς τοὺς ἀδιασείστους νόμους της. Ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι διὰ νὰ ὑπάρχωμεν πρέπει νὰ ὑπάρχωμεν. Ἀπὸ κάθε σκέψιν καὶ στοχασμὸν καὶ μελέτην. Ἀρκεῖ νὰ εὑρισκώμεθα εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ θεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ βάθος τῆς ὑπάρξεώς μας, τὴν πηγὴν τοῦ εἶναί μας. Ξηραινόμεθα, ὅταν ἀπομακρυνώμεθα ἀπ᾿ αὐτήν.

Πλησιέστερόν Σου Θεέ μου. Κἄτι ποὺ μᾶς ἑνώνει ὑπερφυῶς μαζί Σου εἶναι ἡ Πανάχραντος Κόρη. Αὐτὴ εἶναι τὸ ἑνωτικὸν σημεῖον μεταξὺ τῆς σκιᾶς ποὺ λέγεται ἄνθρωπος καὶ τοῦ ἀϊδίου φωτός. Τῆς ἀθλιότητός μας καὶ τῶν αἰωνίων πραγμάτων. Τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δίψης τῆς ἀληθείας. Τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δίψης τῆς ἀγάπης.

Καὶ δι᾿ αὐτὸ πλησίον της αἰσθανόμεθα ἀνακούφισιν, γαλήνην. Πλησίον της ἡ ὕπαρξίς μας κλίνει ἀπὸ τὸ ἐφήμερον εἰς τὸ αἰώνιον, ἀπὸ τὸ ὁρατὸν εἰς τὸ ἀόρατον. Χωρὶς αὐτὴν λιποψυχοῦμεν, δὲν ἔχομεν τίποτε τὸ σταθερὸν διὰ νὰ πατήσωμεν εἰς τὴν γῆν. Χωρὶς τὴν ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεῖον ἡ ζωή μας εἰς τὰ χέρια μας εἶναι ὡσὰν καπνός.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Παναγίας μᾶς φέρει εἰς αὐτήν, τὴν γέφυραν μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ. Καὶ μᾶς ἀνοίγει τὴν χρυσῆν πύλην μιᾶς ἐσωτερικῆς εὐτυχίας, μιᾶς ἄγνωστης χαρᾶς, μὲ τὴν ὁποίαν πλέκεται ὁ ὕμνος καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου εἰς τοὺς αἰῶνας.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀποκαταστατικὸν τοῦ πρ. ΚΠόλεως Γερασίμου Β' προεδρικῶς εἰς τὴν ἀρχ/πὴν Ἄνδρου [350]).

† *Διονύσιος ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.*

Ἀγάπης οὐδὲν τῶν ὄντων θειότερον καὶ εἰρήνης οὐδὲν μονιμώτερον· ταῖς δυσὶ γὰρ ταύταις ἐνεργείαις καὶ ἀρεταῖς καὶ ἐπωνυμίαις οὐ μόνον οἱ κατ' ἀρετὴν ζῶντες ἄνθρωποι σεμνύνονται κατακοσμούμενοι, ἀλλὰ μάλιστα αὐτὸ τὸ θεῖον· ὁ Θεὸς γὰρ ἀγάπη ἐστίν, ἡ θεολόγος φησὶ φωνή, καὶ ὁ Σωτὴρ ἐν Εὐαγγελίοις εἰρήνην ἑαυτὸν κατονομάζει. Διὸ καὶ ἡμεῖς ὡς δυνατὸν ταύτην ἐγκολπωσάμενοι, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἀγάπη προσφύεται, ἔγνωμεν εἰρηνεῦσαι καὶ μετὰ τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Γερασίμου καὶ τόπον ἀναπαύσεως βραβεῦσαι καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν πᾶσι χριστιανοῖς ὀφειλομένην ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους ἐρανίσασθαι, ὥστε τοῦ λοιποῦ ἡμᾶς μὲν ἐμμένειν τοῖς διορισθεῖσι πρὸς τὴν αὐτοῦ ζωάρκειαν, τὴν δ' αὐτοῦ παναγιότητα καρπουμένην τὰ διορισθέντα, ἡσυχάζειν τῇ κατὰ προεδρείαν αὐτῷ δοθείσῃ ἀρχιεπισκοπῇ Ἄνδρου καὶ εἰρηνεύειν καὶ μηκέτι φαντάζεσθαι καὶ φρονεῖν ἐναντίᾳ τῇ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἤ τινι τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ μητροπόλεων, ἀλλ' ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ καθαρᾷ συνειδήσει καὶ τρόπῳ ἀδόλῳ φυλάττειν τὴν αὐτοῦ ὑπόσχεσιν, περὶ ἧς ἀδολιότητος καὶ ἀνενοχλησίας προσεπεβραβεύθη τῇ αὐτοῦ παναγιότητι χάρις καὶ δωρεὰ καὶ ἡ κατ' ἔτος ριπτομένη πατριαρχικὴ ζητεία τῇ ἀρχιεπισκοπῇ ταύτῃ Ἄνδρου, ὡσαύτως καὶ τὸ χαράτσιον αὐτῆς, ὥστε εἶνε παντελεύθερον καὶ ἀκαταζήτητον τὴν αὐτοῦ παναγιότητα παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας περί τε τῆς ρηθείσης ζητείας καὶ τοῦ χαρατσίου, παρεχομένην καὶ δεικνύουσαν μόνον τὴν πρὸς αὐτὴν εὐπείθειαν ἔργοις τε καὶ λόγοις καὶ εἰρηναίᾳ καταστάσει. Τούτου χάριν ὡς εὐλόγου φανείσης κοινῇ τῇ τε ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων συνόδῳ καὶ τῇ

---

[350]) *Νομ. Συν.* 99.— *Κώδ.* Κριτ. Α' 532 645.— *Σάθα* Γ' 603.— *Π. Ζερλέντου* νησιωτ. ἐπετ. ὡς ἄνωτ. σ. 119.— *Θεολογία* Δ' 293.

συγκροτήσει τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ τῇ συνελεύσει τῶν εὐγενεστάτων καὶ χρησιμωτάτων ἀρχόντων τῆς τοιαύτης συνθήκης τε καὶ συμφωνίας, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἵνα ὁ διαληφθεὶς οὗτος πατριάρχης πρῴην Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς κὺρ Γεράσιμος, μένων καὶ εὑρισκόμενος ἐν τῇ κατὰ προεδρείαν δοθείσῃ αὐτῷ ἀρχιεπισκοπῇ Ἄνδρου εἰρηνικῶς καὶ ἡσυχάζων καὶ ἀπὸ πάσης ἐναντιότητος καὶ ἐπιβουλῆς πρός τε τὸν οἰκουμεκὸν θρόνον καὶ πρός τινα τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ὑποκειμένων τούτῳ ἀμέτοχος, φρονῶν ἀείποτε τὰ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ τῆς ὠφελείας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχιερέων φρονοῦσιν, καὶ συνευδοκῶν ἡμῖν τε καὶ αὐτοῖς τὰ ἐπωφελῆ καὶ προσήκοντα, εἴη καρπούμενος καὶ νεμόμενος τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῆς εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ, ὡσαύτως ἀπολαύων καὶ τῆς δωρεᾶς καὶ χάριτος τῆς ἐπιβραβευθείσης πρὸς τούτοις αὐτῷ τῆς τε πατριαρχικῆς ζητείας τῆς κατ' ἔτος ῥιπτομένης τῇ ἀρχιεπισκοπῇ ταύτῃ καὶ τοῦ βασιλικοῦ χαρατσίου, ὥστε τελείως ἀκαταζήτητον εἶναι καὶ ἀσύδοτον χάριν τῆς εἰρηναίας αὐτοῦ καταστάσεως. Παραβάντα δὲ τὴν συνθήκην ταύτην καὶ συμφωνίαν καὶ φωραθέντα καὶ ἀποδειχθέντα ἔργοις ἢ γράμμασιν ἐπιβουλευόμενον ἢ τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἤ τινι τῶν ὑποκειμένων τούτῳ ἐπαρχιῶν καὶ ζητεῖν καὶ φρονεῖν καὶ ἐνεργεῖν τὰ παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ καὶ συνθήκην, τότε οὐ μόνον τῆς ἐπαρχίας ταύτης στερήσασθαι καὶ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παιδείαις καθυποβάλλεσθαι καὶ τῇ ἐξουσιαστικῇ δυναστείᾳ καταδυναστεύεσθαι καὶ διώκεσθαι ἀπροκριματίστως. Ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν τῆς μεταξὺ ἡμῶν συμφωνίας καὶ συνθήκης ἐγράφη τὸ παρὸν καὶ ἐξέδοτο καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἱερῷ κώδικι.

Ἐν ἔτει ͵αχοζ', μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτ. ιε'.

49) ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ΄

« Ἰουλίου τριάκοντα, ἡμέρᾳ τρίτῃ, ἔγινεν ὁ ***Ἀθανάσιος*** Ραιδεστοῦ, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς δὲν ἔστερξαν καὶ ἔκαμεν ἡμέρας δώδεκα, ἔπειτα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἄνωθεν πόρτας τοῦ πατριαρχείου· τῇ δὲ δεκάτῃ τρίτῃ Αὐγούστου, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ἐψήφισαν τὸν Ἰάκωβον Λαρίσσης οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τὸν ἐμετάθεσαν, τὸν δὲ Ἀθανάσιον ἐξώρισαν ». (Κατάλ. ἀνωνύμου). Ἔτος δὲν σημειοῦται, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ 1679.— Κατὰ τὸν Καρυοφύλλην, « 1679, Ἰούλιος 29, ἐκρύβη ὁ κὺρ Διονύσιος ». « Αὔγουστος 2, ἦλθε μὲ καβάδι ὁ κακοΑθανάσιος ἀπὸ Ραιδεστὸν εἰς τὸ πατριαρχεῖον », « Αὔγ. 10 ἐξελέγη ὁ κὺρ Ἰάκωβος Λαρίσσης διὰ νὰ μετατεθῇ πατριάρχης ».— Κατὰ τὸν Ἰ. Θαλασσηνὸν « ͵αχοθ' Ἰουλίου λ', Ἀθανάσιος ὁ ἀπὸ Ραιδεστοῦ, ἀλλ' οὐ μετετέθη. Εἶτα Αὐγούστου ιγ' Ἰάκωβος ὁ ἀπὸ Λαρίσσης ψήφῳ τῆς συνόδου κοινῇ ». Παρομοίως καὶ Μελ. ὁ Ἀθηνῶν.—Κατὰ τὸν Δημάρη: « Ἀθανάσιος Δ΄ ἀπὸ Ραιδεστοῦ, ἡμέρας 12 ἐν ἔτει 1679 ».—Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην: « τῇ λ' Ἰουλίου, ἐξωσθέντος τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Μουσελίμη, ἐπιπηδᾷ τοῦ θρόνου

παρὰ γνώμην συνοδικὴν Ἀθανάσιος ὁ Ραιδεστοῦ ἐπίσκοπος· μὴ δεχθεὶς δὲ παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ μὴ μετατεθείς, κατὰ τὸ ἔθος, διὰ τὴν ἀχρειότητά του ἔμεινεν ἀργὸς πάσης ἱεροπραξίας· ὅθεν ψήφῳ κοινῇ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν κληρικῶν ἐξωρίσθη τῇ ιγ΄ Αὐγούστου....».

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ὁ Δ. ἀντιληφθεὶς εὐνοίας καὶ ἐκδηλώσεις τῆς πολιτείας ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ Ἀθανασίου ἐκρύβη τῇ 29 Ἰουλίου 1679 καὶ ὅτι τῇ ἐπιούσῃ, ἤτοι τῇ *30 ἰ. μηνός*, ὁ Ἀθανάσιος ἀνεγνωρίσθη ὑπ' ἐκείνης πατριάρχης, φέρων δὲ τὸ καβάδιον κατέλαβε τὸ πατριαρχεῖον τῇ 2 Αὐγ. ἰ. (ὅτε καὶ παύει τέλεον ἡ β΄ πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου) παραμείνας ἐν αὐτῷ, ἄνευ ἐκλογῆς καὶ μεταθέσεως καὶ συνεπῶς ἄνευ ἀναγνωρίσεως ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι τῆς ***10 Αὐγ. ἰ. ἔ.*** Ἡ τοιαύτη δωδεκαήμερος (30 Ἰουλίου—10 Αὐγ.) ἀντικανονικὴ καὶ παράνομος **ἀντιποίησις** καὶ ἰδιοποίησις τοῦ θρόνου ἐτιμωρήθη διὰ παντελοῦς ἀργίας καὶ πάντως καὶ καθαιρέσεως αὐτοῦ, «φυγόντος νυκτὸς ἐκ τῆς ἄνωθεν πύλης τοῦ πατριαρχείου» καὶ εἶτα καὶ δι' ἐξορίας αὐτοῦ, ἄγνωστον ὅμως ποῦ, ὅπως ἄγνωστον εἶνε καὶ πότε καὶ ποῦ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη [351]).

50) ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἀναφερόμενοι εἰς ὅ,τι ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν χρονολογικῶς περὶ Ἀθανασίου ἐπιδηλοῦμεν ὅτι πρὸς καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης ***Ἰακώβου*** προτιμῶμεν τὴν πληροφορίαν τοῦ Καρυοφύλλη ἀναγράφοντος τὴν ***10 Αὐγούστου 1679*** ὡς ἡμέραν ἐκλογῆς καὶ τὴν 15 ἰδίου μηνὸς ὡς ἡμέραν μεταθέσεως καὶ ἐνθρονίσεως αὐτοῦ. Τὴν δευτέραν ταύτην ἡμερομηνίαν σημειοῖ καὶ ὁ «κατάλογος τοῦ ἀνωνύμου» [352]). Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἰακώβου ὑπῆρξεν ὁμόφωνος διενεργηθεῖσα «κοινῇ ψήφῳ τῆς τῶν μητροπολιτῶν συνόδου», σημεῖον ὅπερ καὶ αὐτὸς οὗτος ἀργότερον, κατ' Ἀπρίλιον 1680, ἐτόνιζε λέγων: «πνεύματι θειοτέρῳ καὶ ***κοινοτάτῃ προσκλήσει*** ἐπὶ τὴν ὑψηλοτάτην περιω-

---

[351]) Band. 1002.— *Μ. Ἀθ.* Γ΄ 468.— *Ὑψηλ.* 182.— *Μαθᾶς* 221.— ***Γεδεὼν*** 602.— ***τοῦ αὐτοῦ*** χρον. πατρ. ναοῦ κλπ. σ. 86.— ***Βυζ.*** Β΄ 538.— ***Δελτίον*** ὡς ἀνωτ. σ. 300.— *Ἰ. Θαλασσ.* ὡς ἀνωτ. σ. 23 — ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ΄ τόμ. σ. 115.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Δ΄ 399.— ***Ὀρθ.*** Γ΄ 29.—*Δυοβουν.* ὡς ἀνωτ. 91.—Vailhé 1311.— *Μ. Ε. Ἐγκ.* Β΄ 8.— *Ἠλ. Γενν* ὡς ἀνωτ. σ. 198 204, 213.— ***Δοσιθέου*** περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 1178.

[352]) ***Δελτίον*** ὡς ἀνωτ. σ. 300. — Banduri σ. 1002.— Ἡ προτίμησις γίνεται δεδικαιολογημένως· ὁ Ἰ. Καρυοφύλλης ὑπῆρξε σύγχρονος αὐτόπτης τῶν ἐκκλ/κῶν πραγμάτων, παρακολουθῶν αὐτὰ καὶ συμμετέχων ὡς μέγας λογοθέτης (***Δελτίον*** κλπ. σ. 277).

πὴν τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐνιδρυθέντες καὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ παγκοίνου σκάφους τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τοὺς οἴακας ἐγχειρισθέντες...». Ἐπατριάρχευσεν ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη καὶ ἀκριβέστερον μέχρι τῆς ***30 Ἰουλίου 1682***, ὅτε «πάλιν ἐκάθισε τρίτον Διονύσιος Μουσελίμης ἐλθὼν ἀπὸ Βλάχειαν, τὸν δὲ κὺρ Ἰάκωβον ἔδωσαν τὴν Χίον», πατρίδα αὐτοῦ (κατάλ. ἀνων.). Ὅ,τι ἐσημειώθη ἀλλαχοῦ διὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην ὡς χρόνον ἐνάρξεως τῆς γ′ πατριαρχείας Διονυσίου Δ′, τοῦτο ὑπομιμνήσκεται ἐνταῦθα ὡς ἰσχῦον καὶ διὰ τὸν τερματισμὸν τῆς α′ πατριαρχείας τοῦ Ἰακώβου, ἡ ἀποχώρησις τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦ θρόνου, πάντως προελθοῦσα κατόπιν ἐξαναγκασμοῦ, ἐκαλύφθη τυπικῶς καὶ διὰ παραιτήσεως αὐτοῦ «οἰκειοθελοῦς», ὡς φαίνεται καὶ ἐν οἷς ἔγραφέ ποτε ὁ βοεβόδας Οὐγγροβλαχίας Ἰωάννης Σερβάνος πρὸς τὸν διάκονον Χρύσανθον. Ἐὰν μετέβη ἢ οὒ εἰς Χίον, ἄγνωστον. Πιθανῶς ἐδέχθη μὲν τὴν προεδρικὴν ποιμαντορίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ, παρέμεινεν ὅμως ἐν βασιλευούσῃ, ἔνθα συναντῶμεν αὐτὸν κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1685 κινούμενον περὶ τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ θρόνου [353]).

Πράγματι δὲ ὑποστηριζόμενος ἐν ΚΠόλει ὑπὸ μερίδος ἀρχιερέων μετέβη μετ' αὐτῶν εἰς Ἀδριανούπολιν τῇ 17 Μαρτίου 1685 πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ ἐκεῖσε ὡσαύτως πρὸ διημέρου ἀπελθόντος Παρθενίου Δ′. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ παραίτησις τοῦ τελευταίου τούτου ὑπὲρ τοῦ Ἰακώβου, καθὰ ἐγνώσθη τοῖς ἐν βασιλευούσῃ τῇ 24 ἰδίου μηνός. Καὶ ἐνταῦθα ὑπομιμνήσκεται ὅ,τι ἀλλαχοῦ ἐσημειώθη σχετικῶς πρὸς τὸν τερματισμὸν τῆς ε′ πατριαρχείας Παρθενίου Δ′ καὶ συνεπῶς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ***20 Μαρτίου 1685*** ὡς ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς β′ πατριαρχείας τοῦ Ἰακώβου. Κατὰ τὸν Καρυοφύλλην: «Ἀπρίλιος 17, ἦλθεν ὁ κὺρ Ἰάκωβος τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ πρὸς ἑσπέραν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ τῷ πρωῒ ὑπήγαμεν καὶ ἀπεδέχθημεν αὐτὸν φιλοφρόνως καὶ ἀσπασίως». Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ «ἀνωνύμου»: «Ἀπριλίῳ εἰκοστῇ, πάλιν ἐκάθισε δεύτερον ὁ Ἰάκωβος διὰ προσκλήσεως τῶν ἀρχιερέων». Συνάγεται ἐντεῦθεν ὅτι ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπηυλογήθη ἐν ΚΠόλει ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῇ 20 Ἀπριλίου 1685 ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸ μηνὸς ἐν Ἀδριανουπόλει ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἡ β′ πατριαρχεία τοῦ Ἰακώβου διῆλθε διὰ πολλῆς συγχύσεως. Ὁ ἴδιος φέρεται πικρῶς ἐκφραζόμενος ἐναντίον ἐκείνων, οἵτινες ἐγένοντο αἴτιοι δευτέρας προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον, μετέβη δὲ (16 Δ/βρ. 1685) καὶ εἰς Ἀδρια-

---

[353]) *Μ. Ἀθ.* 468.— *Θαλασ.* ὡς ἀνωτ. σ. 23.— ***Ἰ. Βελλούδου*** Χρυσόβουλλα κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 59.— ***Δυοβ.*** 91. — ὅρα καὶ σημ. 323.

νούπολιν πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ στερέωσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐπιστρέψας δὲ ἐκεῖθεν εἰς βασιλεύουσαν (22 Ἰανουαρίου 1686) εἶδε μετ᾽ οὐ πολὺ (31 ἰ. μηνὸς) ἐπελθοῦσαν τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν διαφόρων μερίδων, ὄχι ὅμως καὶ διαρκῆ, ἐφ' ὅσον ὁ πρ. ΚΠόλεως Διονύσιος Δ' ἐν Ἀδριανουπόλει εὑρισκόμενος διενήργει ἄλλα. Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην «τῇ συμπνοίᾳ καὶ συνεργείᾳ μόνον καὶ μόνον τῶν ἀρχιερέων ἐξοῦται ὁ πατριάρχης Ἰάκωβος ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει καὶ ἀνακαλεῖται ὑπὸ τῆς συνόδου τὸ τέταρτον Διονύσιος ὁ Μουσελίμης». Ταῦτα ἐγένοντο περὶ τὰ ***τέλη Μαρτίου 1686***, καθὰ ἐγράφη ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ [354].

Κατὰ τὸν Καισάριον Δαπόντε, «ὁ κὺρ Ἰάκωβος ὥντας εἰς τὴν Πόλιν κρυμμένος εἰς τὸ σαράγι τοῦ ἐλτζῆ (= πρεσβευτοῦ) τῆς Φράντζας, ἐσηκώθη καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Φιλιππούπολιν εἰς τὸν νέον βεζύρην καὶ ἐγύρευσε τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τοῦ τὸ ἔδωσεν εὐγάζωντας τὸν κὺρ Διονύσιον». Δεδομένου ὅτι μόλις τῇ 12 Σ/βρίου 1687 διωρίσθη νέος μέγας βεζύρης ὁ Σιγιοὺς πασᾶς, ἕπεται ὅτι ὁ Ἰάκωβος παρέμεινεν ἐφ' ἱκανὸν κρυπτόμενος ἐν τῇ γαλλικῇ πρεσβείᾳ καὶ ὅτι μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἡμερομηνίαν ἀπῆλθεν εἰς συνάντησιν ἐκείνου, ἐπιστρέφοντος ἐκ Βελιγραδίου τῆς Σερβίας εἰς τὴν ΚΠολιν. Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην ὁ βεζύρης δεχθεὶς τὴν αἴτησιν τοῦ Ἰακώβου «ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸ σύνηθες καβάδι, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου, χωρὶς συνόδου καὶ προσκλήσεως, καὶ ἐξώσθη ὁ πατριάρχης Διονύσιος ὁ Μουσελίμης». Κατὰ τὸν Καρυοφύλλην, ἐπακριβῶς γράφοντα: «1687, Ὀκτώβριος 12, καθ' ὁδὸν εἰς τὸ λεγόμενον Χαρμανλί, ἐκεῖθε τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐφόρεσε καβάδι τῆς πατριαρχείας ὁ νέος ἐπίτροπος τὸν κὺρ Ἰάκωβον.—17, ἐκρύβη ὁ κὺρ Διονύσιος μαθὼν τὴν πατριαρχείαν τοῦ κὺρ Ἰακώβου παρὰ τοῦ ἐκεῖσε ἐλθόντος χασεκῆ ἀγασῆ. — 19, ἔπεμψε γράμματα ἐκεῖθεν ὁ κὺρ Ἰάκωβος πρὸς πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς, κληρικοὺς καὶ ἄρχοντας καὶ ἦλθεν ὁ ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ εἰς τὸ πατριαρχεῖον. — 28, ἦλθεν ὁ κὺρ Ἰάκωβος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως τὸ πρωΐ, ἡμέρα παρασκευῇ, εἰς τὸ πατριαρχεῖον». Κατὰ ταῦτα ἡ ***12 8/βρίου 1687*** θεωρητέα ὡς πολιτικὴ ἀναγνώρισις καὶ ὡς ἔναρξις τῆς γ' πατριαρχείας τοῦ Ἰακώβου, συμπίπτουσα «εἰς τὸν καιρὸν τῶν ζορμπάδων» (= στάσεως στρατοῦ). Ὁ Ἰάκωβος «ἀπαυδήσας εἰς τὴν ταραχώδη αὐτὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ εὖ μάλα εἰδὼς τὴν πρὸς αὐτὸν κοινὴν κακὴν διάθεσιν διὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον εἰσπήδησιν ἑκὼν παραιτεῖται πατριαρχεύσας μῆνας ἓξ καί τινας ἡμέρας» (Ὑψηλ.). Ὁ κατάλογος τοῦ «ἀνωνύμου» ἀναφέρει ἁπλῶς παραίτησιν, ὁ τοῦ Δημάρη καὶ ὁ τοῦ Καλλινίκου Δ' ὁμιλοῦσι περὶ παραιτήσεως καὶ τε-

---

354) ***Δελτίον*** ὡς ἀνωτ. 307-309.— ***Ὑψηλ.*** 191.— ***Δυοβ.*** 91— ὅρα καὶ σημ. 325

τραμήνου πατριαρχείας, Μελ. ὁ 'Αθηνῶν ἀορίστως ἀναφέρει προστάντα τὸν 'Ι. «ἐπὶ πόσον χρόνον» καὶ παραιτηθέντα ὑπὲρ Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης, ὁ δὲ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων ἀναφέρει παραιτηθέντα αὐτὸν κατὰ Μάρτιον 1689 (ἀντὶ 1688). Καθορίζων ἀκριβέστερον τὸ χρονικὸν τοῦτο σημεῖον ὁ Καρυοφύλλης ἀναγράφει ὅτι: «1688, Μάρτιος 3 — ἐφίλησε χέρι ὁ Προύσης Καλλίνικος καὶ ἐφόρεσε καβάδι διὰ τὸ πατριαρχεῖον». Συνεπῶς ἡ γ' πατριαρχεία τοῦ Ἰακώβου διήρκεσε περίπου πεντάμηνον τερματισθεῖσα τῇ ***3 Μαρτίου 1688*** διὰ παραιτήσεως αὐτοῦ ὑπὲρ Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης. 'Εφησυχάζων τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν βασιλευούσῃ μετέβη ὕστερον εἰς Μολδαβίαν· συναντῶμεν αὐτὸν ἐν 'Ιασίῳ τῇ 30 'Απριλίου 1689 καὶ ἐν Κούρτῃ τῆς Οὐγγροβλαχίας μετὰ τοῦ πρ. ΚΠ. Διονυσίου Δ' κατὰ 'Ιανουάριον 1691. 'Απέθανεν ἐν 'Ιασίῳ κατὰ Μάρτιον 1700 ταφεὶς «μετὰ μεγάλης δόξης εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τοῦ Γκόλια» [355]).

51) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Β'

«Μαρτίῳ ἔγιναν ψῆφοι ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἀπὸ τῶν ρουφετίων ἱκανοὶ χριστιανοί, εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἄρχοντος Μανολάκη καὶ ἔκαμαν τὸν κὺρ Καλλίνικον Προύσης καὶ τῇ Κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας τὸν ἐμετάθεσαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον» (κατάλ. ἀνων.). Ὁ Καρυοφύλλης ἀναφέρει ὅτι τῇ 3 Μαρτίου 1688 ἐφίλησε χέρι ὁ Καλλίνικος φορέσας ἅμα καβάδι διὰ τὸ πατριαρχεῖον καὶ ὅτι τῇ ἐπιούσῃ, Κυριακῇ τῆς 'Ορθοδοξίας, μετετέθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, μετὰ

---

355) ***Σάθα*** Γ' ὡς ἀνωτ. σ. 34. 39. 61.— **Band.** 1003.— ***Δελτίον*** κλπ. 312.— ***Ὑψηλ.*** 193, 198.—***'Εκκλ. 'Αλ.*** Δ' 399.—***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ. Ἑ. Φ. Συλλ. σ. 116.— ***Δοσιθέου*** Ἱεροσ. κλπ. σ. 1178.— Docum Priv. κλπ. ὑπὸ *N. Jorga* ὡς ἀνωτ. σ, 270. 277. 327.— ***Μ. 'Αθ.*** Γ'. καὶ ***Δυοβ.*** ἔνθα ἀνωτέρω.

—Περὶ ***'Ιακώβου*** ὅρα καί: *Ὑψηλ.* 182. 184.— ***Σάθα*** Γ' 24. 604.— *Μαθᾶς* 221. 222.— ***Γεδεὼν*** 603. 605. 605. 606. — ***τοῦ αὐτοῦ*** χρον. πατρ. οἴκου κλπ. σ. 171.—***τοῦ αὐτοῦ*** καν. διατάξ. Α' 58. 59.—***Βυζ.*** Β' 538. — ***Π. Νεοκλέους*** τὸ καν. δίκ. κλπ. σ. 72 (προδήλως τὸ ἔτος ἐσφαλμένον ἀντὶ 1686).— ***Δελικ.*** Β' 399. 405. 420. Γ' 345. 352.— ***Ἠλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 188. 189. 204. 205. 206. 207. 213. 214.— ***'Εκκλ. 'Αλ.*** ΙΘ. 102. 421.— ***Ἑλληνικὰ*** Γ' 55.— **Vailhé** 1411.— **Le Quien** Ι' 346.— 'Ορθ. Γ' 31.— ***Θεολ.*** Δ' 181 — Πατμ. βιβλ. *'Ι.* ***Σακελλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 315.— **N. Jorga** ὡς ἀνωτ. σ. 224. 238. 243. 257.— ***Α. Κεραμέως*** ἱερ. σταχ. Α' Α. 276. Δ' 71.— Ἱερ. βιβλ. Α' 210. 309. 337. Δ' 22 373.— ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ' τόμ. ὡς ἀνωτ. σ. 104 115 — ***Μ. Σ 'Εγκ.*** ΙΒ' 779 — ***Π. Ζερλέντου*** νησιωτ. ἐπετηρ. ὡς ἀνωτέρω σ. 265. 303.

τῆς ἐπισημειώσεως ὅτι «ἐνεχειρίσθη ἡ πατερίτσα παρὰ τοῦ Ἡρακλείας Βαρθολομαίου ἐν τῇ μεταθέσει τοῦ ἀπὸ Προύσης πατριαρχεύσαντος Καλλινίκου». Κατὰ ταῦτα, τῇ *3* ***Μαρτίου 1688*** ἐξελέγη πατριάρχης ΚΠ. ὁ ἀπὸ Προύσης ***Καλλίνικος*** ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀκαρνάν, «κατόπιν κοινῆς συναινέσεως καὶ αἰτήσεως πάντων ἡμῶν» ὡς ἀναφέρει ρητῶς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἔγγραφον τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἀναλυτικώτερον: «διὰ παραιτήσεως τοῦ πρώην πατριαρχεύσαντος κὺρ Ἰακώβου καὶ κοινῆς τῶν παρευρεθέντων πανιερωτάτων ἀρχιερέων, τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ ἐντιμοτάτων ἀρχόντων προσκλήσεως, ἔτι δὲ καὶ συναινέσεως τοῦ τότε παρατυχόντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δοσιθέου εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον προβιβασθείς», ὡς ἀνέγραφε τὸ γνωστὸν ἤδη εἰς ἡμᾶς «συνοδικὸν θέσπισμα». Ἡ α′ αὕτη πατριαρχεία τοῦ Καλλινίκου ὑπῆρξεν εὐεργετικὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· «ἐξωφλήθησαν κατὰ τὸ δυνατὸν τά τε πρὸς τὸ δημόσιον χρέη τοῦ πατριαρχείου καὶ τὰ βακουφικὰ ὡς καὶ τὰ πρὸς τοὺς λοιποὺς δανειστάς»· ἀλλὰ διήρκεσε πολὺ ὀλίγον, περίπου ἐννεάμηνον, ἤτοι μέχρι τῆς *27* ***Ν/βρίου ἰ. ἔ.***, ὅτε ὁ γεγηρακὼς ἤδη μ/της πρ. Ἀδρ/πόλεως Νεόφυτος ἐφόρεσεν ἐν Ἀδρ/πόλει καβάδι, κηρυχθέντος τοῦ Καλλινίκου ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐκπτώτου τοῦ θρόνου [356]).

«Μανθάνοντάς το εἰς τὴν Πόλιν οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐπῆραν τὸν κὺρ Καλλίνικον καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν νὰ τὸν βάλλουν πάλιν πατριάρχην καὶ ἀφοῦ ἔφθασαν ἐκεῖ, τὸ ἥμισυ μέρος τῶν ἀρχιερέων ἐγύρισεν μετὰ τοῦ Νεοφύτου καὶ τὸν ἐμετάθεσαν εἰς τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον· ἐκίνησεν ὁ κὺρ Νεόφυτος ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν μόνον μὲ δύο ἀρχιερεῖς καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πόλιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς ἀπέμειναν μετὰ τοῦ Καλλινίκου καὶ ἀφοῦ ἐπέρασαν δύο μῆνες ἔκαμαν πατριάρχην πάλιν τὸν Καλλίνικον καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πόλιν» (Καισάρ. Δαπόντε). Τίνες οἱ ὑποστηρικταὶ τοῦ Καλλινίκου ἀρχιερεῖς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑπογραφῶν, τῶν φερομένων κάτωθι τοῦ ὑπ' αὐτῶν ὑποβληθέντος σχετικοῦ ἐγγράφου (μαζπατᾶ) πρὸς τὸν Σουλτάνον Σουλεϋμὰν Β′ παρακαλούμενον ὅπως ἐπιτρέψῃ «***νὰ γίνῃ καὶ πάλιν πατριάρχης μας ὁ πρώην πατριάρχης ὁ ὀνόματι Καλλίνικος κληρικός***». Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἀντιθέτως πρὸς τὰς ὡς ἄνω πληροφορίας, ἐμφανίζει τοὺς ἀρχιερεῖς ὡς εὑρισκομένους ἤδη ἐν βασιλευούσῃ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης ἐνεργοῦντας ὑπὲρ τοῦ Καλλινίκου, ἐξ ἄλλου δὲ φέρε-

---

[356]) *Δελτίον* ὡς ἄνωτ. σ. 313. 314.— **Band.** 1003.— *Ὑψηλ.* 198.—*Σάθα* Γ′ 39. 41.— *Θ. Λιβαδᾶ* Ἀλ. Μαυροκορδ. ἐπιστολαὶ ὡς ἄνωτ. σ. 122 — ***Παράρτ.*** Κ—ΚΒ′ τόμ. σ. 100.

ται ἀχρονολόγητον. Ἴσως ἐπεδόθη κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου, ἐὰν μὴ καὶ ἐνωρίτερον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἐπ' αὐτοῦ σουλτανικὴ ἔγκρισις τῆς αἰτήσεως τῶν ἀρχιερέων χρονολογεῖται ἀπὸ 26 Δζεμαζὶ-ουλ-ἐββὲλ 1100, ἀντιστοιχούσης πρὸς τὴν *7 **Μαρτίου** 1689* [357]). Κατὰ ταῦτα ἡ β' πατριαρχεία τοῦ Καλλινίκου ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης καὶ παρετάθη, καθὰ ἐσημειώθη καὶ ἀλλαχοῦ, πολιτικῶς μὲν μέχρι τοῦ μηνὸς Ἰουλίου [358]) ἢ ***μᾶλλον Αὐγούστου 1693***, ὅτε ἐγένετο ἡ ε' καθαδιφορία Διονυσίου Δ', ἐκκλησιαστικῶς δὲ μέχρις ***ἀρχῶν Ὀκτωβρίου ἰ. ἔ.***, ὅτε «φθάνοντας (ὁ Δ.) εἰς τὴν Πόλιν εὔγαλε τὸν κὺρ Καλλίνικον ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ ἀποκατεστάθη αὐτὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἀγκαλὰ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δὲν τὸν ἤθελαν μὲ κανένα τρόπον, ὅμως τί ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν ἕως οὗ ἐπιστρέψῃ ὁ βεζιραζέμης» (Καισ. Δαπόντε) [359]).

---

[357]) Διὰ τὴν μετατροπὴν τῆς μουσουλμανικῆς ταύτης χρονολογίας εἰς ἰουλιανὴν ἠκολουθήσαμεν καὶ αὖθις τὸν ἀλγεβρικὸν τύπον τοῦ *κ. Γ. **Ἀρβανιτάκη*** (Μουσουλμ. Χρονομετρία κλπ. ὡς ἐν σημ. 82. Ὅρα καὶ ***Μ. Ἑλλ. Ἐγκ*** Θ. 658). — Περὶ τοῦ ἐγγράφου τῶν ἀρχιερέων βλέπε σημ. 365.

[358]) Κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1693 ἦτο ἤδη ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ Καλλίνικος (***Παράρτ.*** Κ'—ΚΒ' τόμ. σ. 105).

[359]) ***Σάθα*** Γ' 51.— Ἐπιπροσθέτως εἰς ὅσα ἀνωτέρω ἐγράφησαν περὶ τῆς ε' πατριαρχείας Διονυσίου Δ'.— ὅρα σημ. 327. 328 — ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Σαμουὴλ Καπασούλης — ὁ εἶτα Π. Ἀλεξανδρείας — ἐσημείου ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ ἀπὸ ***28 Αὐγούστου 1693*** τὰ ἑξῆς: «***ἐφίλησα χέρι εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ ἤμουν πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. Ἐκκλησίας σιμὰ εἰς τὸν κὺρ Διονύσιον Σεὲρ ὀγλάνη, καὶ Ὀκτωβρίου 8 μὲ ἐκέλευσεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν***» (***Χρυσ. Παπαδ.*** ἀρχ/που Ἀθηνῶν, ἱστορία τῆς Ἐκκλ. Ἀλεξανδρείας· Ἀλεξάνδρεια, 1935. σ. 716). Ἐντεῦθεν συνάγεται σαφῶς ὅτι Διονύσιος Δ' προβαίνων ἐν Ἀδριανουπόλει τῇ 28 Αὐγ. 1693 εἰς τὸν διορισμὸν (=***ἐφίλησα χέρι***) πρωτοσυγκέλου εἶχεν ἤδη προηγουμένως ἐξασφαλίσῃ καὶ ἐπιτύχῃ τὴν ὑπὸ τῆς πολιτίας ἀναγνώρισιν αὐτοῦ ὡς πατριάρχου ΚΠόλεως καὶ πάντως πρὸ τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας, πιθανῶς ***ἀρχὰς Αὐγούστου***, ἐὰν μὴ καὶ ἐνωρίτερον. Δὲν δύναται νὰ νοηθῇ διορισμὸς πρωτοσυγκέλλου, δηλ. κληρικοῦ, ὅστις θὰ ὑπεβοήθει τὸν πατριάρχην ἐν τῇ διοικήσει, ἐὰν μὴ πρότερον ἀνεγνωρίζετο κυβερνητικῶς αὐτὸς οὗτος ὁ πατριάρχης. Προβαίνων δ' ἔπειτα ἐν ΚΠόλει, ἐν τῷ πατριαρχ. ναῷ, τῇ 8 8/βρ. ἰ. ἔ. καὶ εἰς τὴν χειροθεσίαν τοῦ πρωτοσυγκέλλου, (***μὲ ἐκέλευσεν.*** Σημ.= ἐκ τῆς γνωστῆς ἐκφωνήσεως κατὰ τὰς χειροθεσίας: ***κέλευσον, κελεύσατε, κέλευσον*** δέσποτε ἅγιε τὸν νῦν προσφερόμενόν σοι), ἀναμφιβόλως εἶχεν ἤδη ἐξασφαλίσῃ καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὡς πατριάρχου καὶ βεβαίως πρὸ τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας, πιθανῶς ἀρχὰς 8/βρίου. Διότι δὲν δύναται νὰ νοηθῇ χειροθεσία πρωτοσυγκέλλου, καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὸς οὗτος ὁ πατριάρχης δὲν θὰ εἶχεν ἀναγνωρισθῇ ἐκκλησιαστικῶς. Κατόπιν ὅλων τούτων ἡ ἐν τῷ ***Ν. Ἑλληνομνήμονι*** (τόμ. Δ' σ. 212) ἀναφερομένη ἐπιστολὴ τοῦ Διονυσίου ὑπογραφομένου ***πρ. Κων/πόλεως*** καὶ ὑπὸ ἡμερομ. *2 **8/βρίου** 1693* πάντως γράφεται λελανθασμένως εἴτε ὡς πρὸς

Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην «ἐπανελθόντος τοῦ βεζύρη εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, διὰ τὸ κακῶς διοικεῖν τὴν ἐκκλησίαν τὸν Διονύσιον, ἐμήνυσάν τινες τῷ Καλλινίκῳ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπερ μαθὼν ὁ Δ. ἦλθε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε καὶ πολλῶν σκανδάλων γενομένων καὶ ἀγωγῶν διαφόρων εἰς τὸ βασιλικὸν βῆμα, τέλος πάντων ἐδόθη τὸ πατριαρχεῖον τῷ Καλλινίκῳ κατὰ ***μῆνα Ἀπρίλιον 1694***». Οἱ μηνύσαντες καὶ καλέσαντες τὸν Κ. εἰς Ἀδρ/πολιν ἦσαν «ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας» κατὰ Μελ. τὸν Ἀθηνῶν, πρωτίστως δὲ ἀρχιερεῖς, ὅπερ συμφωνεῖ καὶ πρὸς ὅσα ἀναφέρει σχετικὰ Καισάρ. ὁ Δαπόντε, ὅτι δηλ. «οἱ ἀρχιερεῖς μαθόντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐπιτρόπου (= βεζύρου) εἰς Ἀδρ/πολιν ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ πέρνοντες τὸν κὺρ Καλλίνικον ἦλθαν εἰς Ἀδρ/πολιν» [360]). Ἡ γ' πατριαρχεία τοῦ Καλλινίκου διῆλθεν ἀπερίσπαστος τόσον ἀπὸ μέρους τῶν ἐπιζώντων πρώην πατριαρχῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἀρχιερέων, εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσε σὺν ἄλλοις καὶ τὸ ἀπὸ 1 Μαΐου 1694 «συνοδικὸν θέσπισμα» καθορίσαν, εὐθὺς ὡς ὁ Καλλίνικος, ὁ «δι' ἐτῶν ἓξ κυβερνήσας ἀξιεπαινετώτατα καὶ θεαρεστότατα τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, τοὺς οἴακας πάλιν ἀνέλαβε» (Ἀπρίλιος 1694), τάδε: «ὅπως ἡμῶν (τῶν ἀρχιερέων) κατὰ τὰς ἰδίας ἐπαρχίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων, ὦσιν οἵτινες ἐκ τῆς ἡμετέρας ὁμηγύρεως, διὰ βίου παντὸς ἐμπρέψαντες φρονήσει τε καὶ πείρᾳ πραγμάτων καὶ λόγου δυνάμει προὔχοντες, παρεδρεύουσι τῇ βασιλευούσῃ καὶ τοῦ κοινοῦ καὶ πάντων ἡμῶν, ἀπόντων τε καὶ παρόντων, πρόνοιαν ποιούμενοι, δύναιντο τοῖς ἔξωθεν ἐπιβαίνειν ἐθέλουσιν ἀντίσχειν καὶ ἀπαντᾷν οἱῳδήποτε τρόπῳ καὶ μέσῳ σύμφορον αὐτοῖς φανείη καὶ ἐπάναγκες. Καὶ τό γε νῦν ἔχον εἰς καθολικοὺς καὶ αὐτεξουσίους ἐπιτρόπους, ***ὑπὸ τῇ διοικήσει γε μὴν τοῦ παναγιωτάτου καὶ λογιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ πατριάρχου***, καθιστῶμεν τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ ἄδειαν αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν ἀπονέμομεν ὅπως ἐπειδὴ ποτοῦν εἴτε τῶν ***ἤδη πατριαρχευσάντων*** εἴτε τῶν ***ἔτι τελούντων εἰς τὴν ὁμήγυριν*** ἐθελήσειέ τις αὖ πάλιν διὰ παρανόμου ἐπιβάσεως συνταράξαι τὸ κοινὸν καὶ ***ἐπιπηδῆσαι τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ,*** ἀμελλητὶ διά τε γραμμάτων συναγείρωσιν ἡμῶν οὓς ἂν αὐτοῖς δόξῃ πρόσφορον, διά τε δαπανημάτων ἀποσοβήσωσι τὸν ἐπιβαίνειν ἐθέλοντα. Ἔτι δὲ... ἀποφαινόμεθα τὸν εἰς τὸ ἑξῆς εἴτε ἐνθυμούμενον εἴτε μηχανᾶσθαί τι τοιοῦτον φωραθέντα, ὥστε ζημίαις πάλιν καὶ περιπτώσεσιν ἡμᾶς καταστρέψαι καὶ καταπατῆσαι, κἄν τε ***πατριάρχην***, κἄν τε ἐκ ***τῆς ὁμηγύρεως ἡμῶν***,

---

τὴν ὑπογραφήν, εἴτε καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, σημειωθέντος ἤδη ἀλλαχοῦ ὅτι δύο ἤδη μῆνας ἐνωρίτερον, ***κατ' Αὔγουστον***, ὁ Διονύσιος ἀπέστειλε τὴν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Γεράσιμον (ὅρα σημ. 342).

[360]) *Σάθα* Γ' 52.— *Μ. Ἀθην.* 484.— *Ὑψηλ. 217.*— *Δυοβ.* 92.

ὑποβεβλῆσθαι πάσῃ ἐκκλησιαστικῇ παιδείᾳ καὶ δίκῃ καὶ ἀπεστερῆσθαι πάσης ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς καὶ παντὸς σιτηρεσίου, ἀποκόπτεσθαι δὲ καὶ ἀνείργεσθαι τῆς ἧς ἔλαχεν ἐπισκοπῆς καὶ ἐπαρχίας, πρὸς δὲ καὶ ἐξελαθῆναι πάσης χριστιανικῆς κοινωνίας, ὡς μὴ ἄξιον ἀπολαύειν ὧν αὐτὸς καταφρονοίη . . . » [361]).

Πατριαρχεύσας οὕτως ὁ Καλλίνικος ἐπὶ ἔτη ὀκτὼ καὶ μῆνας τέσσαρας ἀπέθανεν ἐν ἐνεργείᾳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, « εὐτυχὴς καὶ διὰ τὸ πατριαρχεῦσαι ἀδιακόπως . . . καὶ διὰ τὸ θανεῖν εἰς τὸν θρόνον, πρᾶγμα ὅπερ πρό τινων χρόνων ἐξέβη εἰς ἀσυνείθιστον διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ ἀλλοκότους ἀλλαξοπατριαρχείας. . . » (Ὑψηλ.). Ἀπέθανε δὲ μετὰ νόσον ἐφθήμερον τῇ ***8 Αὐγούστου 1702*** μεγαλοπρεπῶς κηδευθεὶς καὶ εἶτα ταφεὶς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην ἱ. μονῇ τῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης [362]). Σώζεται ἡ ἑξῆς σύντομος « μονῳδία », πάντως ὑπὸ συγχρόνου τινὸς ἀνωνύμου σημειωθεῖσα καὶ ἀναφερομένη εἰς τὸν θάνατον, τὴν κηδείαν καὶ τὴν ταφὴν τοῦ Καλλινίκου: « Φεῦ τῆς τύχης! ὢ τῆς κοινῆς συμφορᾶς! τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν οὐχ ἡ τυχοῦσα κατέσχε κατήφεια καὶ σκυθρωπότης καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις πένθος ἐπηκολούθησεν ἀπαραμύθητον. Ὁ γὰρ οἰκουμενικὸς θρόνος τοῦ ἀξίου προστάτου καὶ ποιμένος ἐστέρηται καὶ ὁ πιστὸς λαὸς ἐν ὀρφανίᾳ τοῦ κοινοῦ πατρὸς κατέστησεν. Ὁ ἀοίδιμος γὰρ πατριάρχης καὶ πατὴρ ἡμῶν κύριος Καλλίνικος, τὸ κοινὸν χρέος ἀφοσιωσάμενος, ᾤχετο· ὅς περ νόσῳ δεινῇ περιπεσὼν καὶ ἡμέρας ὥρας καὶ νύκτας ἑπτὰ προσπαλαίων ταύτῃ καὶ συντριβόμενος καὶ τέλος ταύτης περιγενέσθαι μὴ δυνηθεὶς ἀλλ' ἡττηθείς, τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ***πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε*** πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀναπτὰς τῷ πνεύματι. Οὗ τὴν ***ἐκφορὰν*** ἐλθεῖν λόγῳ παραστῆσαι ἀμήχανον, μετὰ πλείστης παρρησίας καὶ πομπῆς περιφανοῦς γεγονυῖαν· τοσοῦτον δ' εἰπεῖν μόνον, ὁ τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐνδημούντων ἀρχιερέων θεῖος κατάλογος, ἱερέων καὶ διακόνων σμῆνος οὐκ ἐνάριθμον, τῶν τε ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς πέριξ οἰκούντων πλῆθος ἀριθμοῦ κρεῖττον, ἐκ γένους παντὸς καὶ ἡλικίας πάσης, συνδραμὸν καὶ συνυλισμένον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν παίδων τε καὶ τῶν ἀφελεστέρων, τὸ τίμιον αὐτοῦ ἐξήνεγκαν λείψανον, τὰ ἱερὰ περιβεβλημένον ἄμφια, καὶ λαμπάσιν ἡμμέναις τοῦτο προὔπεμψαν, μέχρις οὗ τόπου τὰ πλοῖα προσέμενον· ἃ καὶ δεξάμενα τοῦτο εἰς

---

361) *Θ. Λιβαδᾶ* ὡς ἀνωτ. σ. 122 ἑξ.

362) *Ὑψηλ.* 238.— *Μ. Ἀθ.* Γ' 484.— *Ἰ. Σακελλ.* Πατμ. βιβλ. ὡς ἀνωτ. σ. 315.—Ὁ *Δημ. Καντεμὶρ* ἐν τῇ γαλλικῇ ἐκδόσει τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσης histoire de l'agrandissement et de la décadence de l'empire ottoman — Paris 1743. t. II' p. 39-40 σημειοῖ περὶ Καλλινίκου Β' ὅτι *«eut cela de particulier sur ceux de son rang, qu'il conserva toute sa vie sa dignité et mourut patriarche»*.

τὴν τῆς Χάλκης νῆσον ἀπεκομίσαντο, κἀκεῖ ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ὁσίως τε καὶ ἐντίμως **τέθαπτο** » 363).

Ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐχαράχθη τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα 364) :

Οἰκουμενικὸν Καλλίνικος τὸν θρόνον
Ἴθυνε πλείστους ἐμφρόνως ἐπὶ χρόνους.
Θανὼν δὲ λαμπρᾶς ἠξίωται ἐξόδου.
Ἑῷ τε τῶν πρὶν πατριαρχῶν ἐν θρόνῳ
Καὶ νεκρὸς ὡς ζῶν ἐγκαθιδρυθεὶς μόνος,
Μονῇ τέθαπται τῇδε τῇ σεβασμίᾳ
Καὶ νῦν πολεύει σὺν χορείαις Ἀγγέλων.

Ἐν ἔτει ,αψβ' Αὐγούστου η'.

Σημ. Ἐκ τῶν σχετικῶν τοῦ «ἐπιγράμματος» καὶ τῆς «μονῳδίας» δὲν πρέπει νὰ συναγάγωμεν ὅτι τὸ **πρῶτον** ἤδη ἤρξατο ἡ συνήθεια τοῦ ἐνδύειν τὸν ἐν ἐνεργείᾳ θνήσκοντα πατριάρχην τὴν ἀρχ/κὴν αὐτοῦ στολὴν καὶ τοποθετεῖν αὐτὸν ἐν θρόνῳ — ὅρα τὸ γενόμενον κατὰ τὸν θάνατον Τιμοθέου Β' σελ. 105 — ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι ἀχρηστεύσασα ἐπὶ μακρὸν διὰ τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον μὴ ἀποθνήσκειν τοὺς πατριάρχας τοιούτους ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐπανεύρισκε τὴν ἰσχὺν αὐτῆς ἐπὶ Καλλινίκου Β'.

(Ἀκολουθεῖ).

363) ***Ἰ. Σακελλ.*** Πατμ. βιβλ. σ. 241.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ' 554.

364) ***Β. Κουτλουμουσιανοῦ*** ὑπόμνημα ἱστορικὸν κλπ. ὡς ἀλλαχοῦ σ. 106.— ***Ξεν. Μογὲ*** ἡ ἐν Χάλκῃ ἑλλην. σχολὴ κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 77. — ***Κ. Σάθα*** Νεοελλ. φιλολογία σ. 354.— ***Α. Κεραμέως*** ἱερ. βιβλ. Α' 434.

— Περὶ ***Καλλινίκου*** Β' ὅρα καί: ***Μαθᾶς*** 223. —***Βυζ. Β'*** 538. 539.—***Γεδεὼν*** 607. 609. 611.— ***τοῦ αὐτοῦ*** καν. διατ. Α' 41. 44. 67. 70. 76. 80. 82. 83. 87. 89. 92. 94. 97. Β' 391. 394. 396. 397. 401. 404. — ***τοῦ αὐτοῦ*** χρονικὰ πατρ. ναοῦ κλπ. σ. 86. 115. 155. 156. 159. 161.— ***τοῦ αὐτοῦ*** χρονικὰ πατρ. ἀκαδημίας σ. 101.— *Μαζαράκη* κλπ. 541.— ***Σάθα*** Γ' 81. 402. 405. 460. 525 — ***Ἡλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. 43 44. 56. 115. 199. 200. 207. 208. 209. 214.— ***Ἰ. Βελλούδου*** Χρυσόβουλλα κλπ. σ. 75.— ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστ. Γ' α' 83. 101. 134. 150.— ***Π. Νεοκλέους*** ὡς ἀνωτ. 78. 88. 96. 107.— ***Δελικ.*** Β' 410. 423. 431. 443 448. 449. 452. 562. Γ' 200. 358. 359. 361. 365. 367. 370. 373. 377. 795.— **Le Quien** Ι' 346.— **Vailhé** 1311.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** ΙΘ' 68. 142. 312. 483. 521.— ΛΒ' 44.— ***Ἑλληνικὰ*** Β' 391. 394.— ***Ἀλήθεια*** Α' 134. 149 ἑξ.— **Ν. Jorga** ὡς ἀνωτ. σ. 279. 305. 310. 312. 322. 329. 332. 338. 345.— ***Α. Κεραμέως*** Ἱεροσ. σταχ. Α. 290. Β' 298. 374. Δ' 71.— ***τοῦ αὐτοῦ*** Ἱερ. βιβλ. Α' 209. 213. 216. 336. 343. 346. 347. 348. 351. 442. 447. 449. Δ' 368. 383. 387. 406.— ἡ ἱ. μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης ὑπὸ ***Α. Δ. Μ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 34. 44.— *Θ.* ***Ἀριστοκλέους*** Ἐλάσσονες συγγραφαὶ κλπ. σ. 151.— **D. Cantemir** histoire κλπ. ὡς ἀνωτ. ΙΙΙ' 87. IV' 189.— ***Ὀρθ.*** Γ' 32.— ***Θεολ.*** Δ' 181.— *Μ. Ε.* ***Ἐγκ.*** ΙΓ' 575.— Λεξικὸν ἱστ. ὡς γεωγρ. ***Σ. Βουτυρᾶ***. ΚΠ. 1881 τόμ. Γ' σ. 158. — ***Γ. Ζαβίρα*** ὡς ἀνωτ. σ. 401.— ***Κ. Κούμα*** ἱστορ. τῶν ἀνθρ. πράξ. Βιέννη. 1831. Η' σ. 533.— Μαυρογορδ. βιβλιοθ. ***Α. Κεραμέως*** τόμ. Α' 115. 167.— ***Παράρτ.*** ΙΖ' τόμ. Σ. Φ. Συλλ. σ. 4. 84. — ***Περιοδ.*** Σ. Φ. Συλλ. ΚΕ' σ. 55. — **F. Miklosich et I. Müller** acta et diplom. monast. t. III σ. 303.— ***Πανδώρα*** Κ' (1869) σ. 90. — **N. Jorga** Byzance après Byzance. Bucarest. 1935. σ. 185. 190. 194. 214.

ΔΕΡΚΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΘΡΟΝΟΣ Η΄

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ, ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ τεύχους τοῦ μηνὸς Ἰουνίου)

Καὶ μὴν καὶ θέρους καταφυγαῖς φιλανθρώποις καὶ διατριβαῖς ἱλαραῖς καὶ ἀλύποις αὐτὴν ὑποδέχεται ἀναψύχουσα, καὶ χειμῶνος περιθάλπει τοῖς πρὸς διαγωγὴν μετρίαν τε καὶ οὐκ ἀπάνθρωπον φέρουσι ψυχαγωγοῦσα, θήρας τε τοῖς βουλομένοις παρεχομένη παντοδαπάς, καὶ τἆλλα πάντα ἄφθονα καὶ ἔκπλεω φιλοτιμουμένη· καὶ ὅλως ὅπερ ἡ περιοικὶς χώρα ταῖς ἄλλαις ἐστὶ τῶν πόλεων, τοῦτο ἡ Δέρκων τῇ Βυζαντίδι γίγνεται. Καὶ γὰρ δὴ καὶ πεδίον καὶ ὄρος καὶ χώρα τε καὶ προάστειόν ἐστιν αὕτη ταύτης γε τῆς μεγαλοπόλεως, ἣν δὴ καὶ δυσωπεῖ καὶ καταλιπαρεῖ, καὶ ἐπιστρέφει τοῖς προδηλωθεῖσιν αὐτοῖς δικαίοις, μὴ περιϊδεῖν αὐτὴν διὰ τέλους ἠμελημένην, ἀλλὰ ποιήσασθαί τινα λόγον αὐτῆς, μηδὲ γενέσθαι περὶ τὴν αὐτῆς ψῆφον χείρω βραβευτὴν καὶ διαιτητὴν ἢ περί τινας ἄλλας ἐπαρχίας ἐγένετο· καὶ γὰρ οὖν ἐκείναις ἐξ ἐπισκοπῶν εἰς μητροπόλεις τιμήσασα οὐ τὴν ἐσχάτην ἀπέδωκε τάξιν, ἀλλὰ πολλῶν ὡς εἴρηται μητροπόλεων ἐξ ἀρχῆς οὐσῶν ὑπερέταξε. Δεινὸν οὖν ἂν εἴη καὶ σχέτλιον, εἰ τὰς μὲν τῶν ἄλλων μητροπόλεων ἐπισκοπὰς οὕτω μετεχειρίσατο, τὴν δ' ἑαυτῆς εἴτε ἐπισκοπήν, εἴτε περιοικίδα μητρόπολιν καὶ περίχωρον μὴ σεμνότερον ἄξει, ἀλλὰ περιόψεται τελοῦσαν ἐσχάτην τε καὶ περιϋβρισμένην, ὥσπερ ἀμηχανοῦσα τὴν οἰκείαν ἑαυ-

τῆς ὕβριν νῦν γοῦν ἀπώσασθαι· ὕβρις γὰρ ἄντικρύς ἐστι τῇ Κωνσταντινουπόλει ἡ τῶν Δέρκων ταπείνωσις, ὥσπερ ἀμέλει κόσμος αὖ πάλιν αὐτῇ καὶ φιλοτιμία ἡ ἔπαρσις ἐκείνης καὶ ἐπιτίμησις, καὶ τὸ μὴ πρόσθεν τῆς ἐπανορθώσεως ταύτης γενόμενον, οὐ μᾶλλον τοῦ μηδὲ νῦν γενέσθαι δεῖν κώλυμα γένοιτ' ἄν, ἢ δικαίωμα καὶ ἀφορμὴ μάλιστα τοῦ νῦν τε δεῖν τὴν ἐπανόρθωσιν ἀμελλήτως καὶ ἀπροφασίστως γενέσθαι καὶ τοῦ μὴ καλῶς ἔς τ' ἐπὶ τοσοῦτον ὑπερβεβλῆσθαι. Οὐ γὰρ μόνον εἰ μὴ πρότερον ἐπηνώρθωται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον εἰ τὴν ἀρχὴν ὥρισται καλῶς καὶ δικαίως· σαθρᾶς δὲ ταύτης ὑποκειμένης καὶ οὐχ ὑγιοῦς, οὐκέτι τὸ ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀποδεκτέον ἐστί, κἂν ἄλλως τὸν χρόνον παραλαμβάνῃ συνήγορον. Τὰ γὰρ μὴ καλῶς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς συστάντα οὐδέποτε ἔρρωται. Ὕβριν δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πῶς ἄν τις εἴποι νενομῆσθαι καλῶς; ἢ πῶς τῇ ὀλιγωρίᾳ τῆς Δέρκων μὴ ἂν ἀτιμάζεσθαι τὴν ἐπαρχίαν τὴν Πατριαρχικήν; Ὅπου γὰρ ἐν ταῖς τῶν ὑπὸ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας περιοικίδων κωμοπόλεων εἰς μητροπόλεις μεταβολαῖς, οὐδὲ τῶν ἴσων ἠξίωται, ἀλλ' ἁπασῶν συλλήβδην ἠνέγκατο τά γε τελευταῖα καὶ ὕστατα, πῶς οὐκ ἂν ἡ Πατριαρχικὴ ἐπαρχία προπηλακίζοιτο: Οὐδὲ γὰρ παραμυθεῖται γοῦν ἢ ἀποκρύπτει τὴν μειονεξίαν τὸ ἀξίωμα καὶ ὁ ὄγκος εἰπεῖν τοῦ πατριαρχικοῦ μεγέθους, ἀλλ' ὅσῳ περ ὑπερεξῆρται τῷ ὕψει τῶν ἄλλων, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπίδηλον ποιεῖ καὶ περίοπτον, καὶ φέρει ἐπισημοτέραν καθάπερ τινὰ κηλίδα πορφυρᾷ καὶ λαμπροτάτῃ ἐσθῆς. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ δεινὸν αὐτῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ἥκιστα μέτριον, ὥστε μαρτύρεσθαι καὶ μονονουχὶ σφαδάζειν ἀναξιοπαθοῦσαν. Εἰ γὰρ ἴσον ὄντα μὴ τῶν ἴσων τυχεῖν ἀφόρητον, πῶς ἂν οἰστὸν γένοιτο μέγιστον εἰς τὸ ἔσχατον ἐκπεσεῖν; Οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ μόνης τῆς μητροπόλεως Δέρκων χωρὶς ἀπολαβεῖν τὴν περιφρόνησιν ταύτην ἐγχωρεῖ περιγράψαντας. Οὕτω γάρ ἐστιν ἡ ὕβρις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰδία καὶ προσεχής, ὥστε μηδ' ἐξελεῖν ἡμῖν ταύτης πειρωμένοις αὐτὴν ἐγγίγνεται, καὶ μόνως ἂν οὕτως ἐκφύγοι τὴν ἐπὶ τῇ Δέρκων αἰτίαν τε καὶ διαβολήν, εἴ τις ἢ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀποδείξει γῆν χωρίτιδος ἄμοιρον ἢ τὴν Δέρκων μὴ χωρῖτιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γῆν· ἄχρι δὲ ἐστὸν ἀδυνάτω τούτω, καὶ τὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν μὴ ἐπὶ τῇ Δέρκων οὕτως ἐχούσῃ περιϋβρίσθαι μᾶλλον ἀδυνατώτερον. Εἰ δὲ ἡ Πατριαρχικὴ ἐπαρχία ὑβρίζεται, πῶς οὐκ ἂν καὶ ὁ θρόνος ὁ Πατριαρχικὸς συνυβρίζοιτο, καὶ ἐν τούτῳ σύμπασα τῶν ἀρχιερέων ἡ ὁμήγυρίς τε καὶ σύνοδος; Οὔτε γὰρ θρόνον ἐστὶ λαβεῖν καθ' ἑαυτὸν μὴ μετὰ ἀρχιερέων Πατριαρχικόν, οὔθ' ὁμήγυριν ἀρχιερέων μὴ μετὰ θρόνου Πατριαρχικοῦ· ἅμα δὲ ὄντων καὶ συνεστώτων ἀχωρίστων δίκην ὅλου τινὸς ἐκ μερῶν, ὥσπερ αὐτοῖς ἐστι κοινὰ τὰ καλά, οὕτως ἔχειν εἰκὸς καὶ τὰ ἐναντία. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ποιῆσαι τὴν ὕβριν ἰδίαν τῆς Πατριαρχικῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ μὴ καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ

θρόνου προσλογίσασθαι κοινὴν δυνατόν· ἦν γὰρ ἂν τοῦτο λέγειν, εἴπερ ἢ τὸ πρᾶγμα καὶ ὅλως εἰπεῖν ἡ ὑπόθεσις τῆς ὕβρεως μὴ ἦν ἐκκλησιαστικὴ ἢ μὴ θρόνος ἡ Κωνσταντινούπολις Πατριαρχικός. Ἐκκλησιαστικῆς δὲ οὔσης τῆς τε ὑποθέσεως καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου Πατριαρχικοῦ τε καὶ Οἰκουμενικοῦ, πᾶσα ἀνάγκη τοῦ θρόνου τι πάσχοντος συνομοπαθεῖν ὥσπερ μέλη τοὺς ὑπὸ τοῦτον ἀρχιερεῖς, συναισθανομένους καὶ συναλγοῦντας ὥστε ὕβρεως ταύτης ἀποδεδειγμένης τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου καὶ συνόλως τῆς ἀρχιερατικῆς ὁλομελείας καὶ ὁμηγύρεως, εἴ τις ἀναισθητεῖ, μὴ συναχθόμενος ἐπὶ ταύτῃ καὶ συναγανακτῶν, ἤτοι οὐδόλως ἔσται ἀρχιερεύς, ἀλλά τις ἰδιώτης πάμπαν καὶ κοσμικός, ἢ θρόνου τινὸς ἑτέρου, ἀλλ' οὐχὶ τοῦδε τοῦ Οἰκουμενικοῦ. Καὶ γὰρ τῶν ἀρχιερέων ἕκαστος ὑβριοπαθεῖ τυχὸν καὶ κατὰ μικρὸν ἀδικούμενος, ὀρθῶς τοῦτό γε ποιῶν ὡς ὑβριζομένην τὴν ἀρχιερωσύνην τε καὶ τὸν κοινὸν θρόνον. Οὐκ ἂν οὖν ἀρχιερεὺς ὤν, δι' ὃν αὐτὸς τιμῆς ἀξιοῦται θρόνον, τοῦτον αὐτοῖς ἀφηρεῖτο, καίτοι τὰ αὐτοῦ τις ἕκαστος δίκαια, δυνατὸς ἀφιέναι καὶ κύριος ὅτῳ βούλοιτο, τὰ δὲ ἑτέρου τινὸς οὐδείς, ἄλλως τε καὶ θρόνου Πατριαρχικοῦ αὐτὸς ὑπήκοος ὤν. Γίγνεται γὰρ μικροῦ δεῖν, εἰ μὴ δυσχερὲς εἰπεῖν, ἱεροτυραννία, ἥν, ὡς παπικὴν ὀφρὺν καὶ δυτικὴν φύσαν, ἥκιστα ζηλωτέον ἡμῖν ἐστιν, ἀλλ' ἀνατολικῶς τόν τε ἡμέτερον αὐτῶν ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον ὡς ὅτι προθυμότατα τιμητέον, καὶ τὴν περιοικίδα μητρόπολιν αὐτοῦ Δέρκων ὡς ὅτι φιλαδελφότατα μετακτέον ἐγγύτατα τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος περιϊδρύσαντας, ἡγουμένους τε καὶ φρονοῦντας τὴν μὲν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν, ἡμετέραν αὐτῶν τιμὴν καὶ σεμνότητα, τὴν δὲ εἰς τὴν μητρόπολιν Δέρκων χάριν, ἡμετέραν αὐτῶν φιλοτιμίαν καὶ φιλαδελφίαν, καὶ ἅμα εὐγνωμοσύνην ἐπιδεικνυμένους, καὶ ὥσπερ ἀμοιβήν τινα ταύτην δικαίαν τε καὶ πρέπουσαν ἡδέως καὶ προθύμως ἀπονέμοντας. Τοὺς γὰρ πονοῦντας ὑπέρ τινων, καὶ πραγματευομένους καὶ κηδομένους αὐτῶν καὶ σῴζοντας δίκαιον, εἰ μηδὲν ἄλλο, τιμήν γέ τινα παρὰ τῶν εὖ πασχόντων ὥσπερ τινὰ ὁμολογίαν χάριτος καὶ ἀντίδοσιν φέρεσθαι· τῶν δὲ πρωτευόντων ἀρχιερέων τοὺς μάλιστα φιλοχωροῦντας ἐνθάδε πάντες ἂν ἀναμφισβητήτως ὁμολογήσαιεν, ὅτι πολλὰ πράγματα ὑπὲρ τῶν ἄλλων συναδελφῶν ὑπομένουσι καὶ μυρίας ἀηδίας ἀνέχονται, σπουδάζοντες περὶ ἐκείνους καὶ πρὸς τὰ κατεπείγοντα παριστάμενοι καὶ ἀμύνοντες τὰ παραπίπτοντα, τάς τε ἀπορίας αὐτοῖς λύοντες καὶ συνευποροῦντες ὧν ἂν δεηθῶσι, κατὰ τὰς χρείας θεραπεύοντες ἀεὶ καὶ παραμυθούμενοι καὶ παντοίως αὐτῶν ἀντιλαμβανόμενοι καὶ περιέποντες. Ὑπὲρ μὲν γὰρ τῶν κοινῶν ὅσα ποιοῦσι καὶ πάσχουσι τάχ' ἂν εἴποι τις, μὴ μᾶλλον ἐκείνου χάριν ἢ καὶ σφῶν αὐτῶν ἕνεκα παραβάλλεσθαι καὶ ταλαιπωρεῖν ὥσπερ τινὰ λειτουργίαν ταύτην τελοῦντας· ἃ δὲ τοῖς ἄλλοις

περιποιοῦσιν [1]) ἀγαθὰ πονοῦντες αὐτοὶ καὶ προθυμούμενοι τούτων ἀγεράστους παντάπασι περιορᾶσθαι καὶ περιαλγεῖν, δι' ἃ πολλάκις ἤδη οὐδὲ ἀζήμιοι ἀπήλλαξαν, οὐκ εὔγνωμον, οὐδὲ φιλάθρωπον, ἥκιστα δὲ ἐκκλησιαστικόν. Ὁ τοίνυν ἀεὶ Δέρκων διὰ τὴν ἀεὶ παρουσίαν, τοῖς ἐκκρίτοις τῶν ἀρχιερέων ἐν μὲν τοῖς κοινοῖς ἀεὶ συναγωνίζεται καὶ συμπράττει τα δυνατά, ἢ τάχα καὶ ὑπὲρ δύναμιν· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις ἑκάστου τῶν ἀρχιερέων συνεξετάζεται, συναιρόμενος ἐκ τῶν ἐνόντων, καὶ βοηθῶν καὶ ὠφελῶν ὅ,τι δύναιτο. Δίκαιον οὖν καὶ εὔγνωμον ὥσπερ τῶν ἄλλων κοινῶν τε καὶ ἰδίων αὐτῷ χρώμεθα συνεργῷ καὶ συμπράκτορι καὶ συναγωνιστῇ τοῖς προεδρεύουσι τῶν ἀρχιερέων διὰ τὸ ἀδιάλειπτον τῆς δεῦρο διατριβῆς, οὕτω καὶ τῆς τάξεως αὐτὸν ποιῆσαι κοινωνὸν τοῖς αὐτοῖς καὶ ἐνάριθμον. Ὅτι δὲ καὶ ἐπιπρέπει τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ παραπεπηγέναι πως ἀλλήλαις ταύτας τὰς ἐπαρχίας, ὥσπερ τῷ τόπῳ καὶ τῇ τάξει παρακειμένας, ἀλλὰ μὴ ἀπηρτῆσθαι πάμπολυ διεστώσας φανερόν ἐστι καὶ πασίδηλον· τῆς γὰρ Χαλκηδόνος ἐν τῇ περαίᾳ στέρνων δίκην ἐπικειμένης τῷ Βυζαντίῳ, τῆς δὲ Δέρκων νώτων περικεχυμένης τρόπον, χαρίεν ἂν γένοιτο καὶ καλόν, εἰ παράλληλοι κείμεναι, ἡ μὲν ὥσπερ ἡγοῖτο, ἡ δ' ἕποιτο, μεσεύουσαν καθάπερ δέσποιναν ἑαυτῶν, τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον δορυφοροῦσαι καὶ παραπέμπουσαι. Γένοιτο δ' ἂν καὶ ἄλλως ἡ τάξις αὕτη λελογισμένη καὶ πρέπουσα, εἰ τὰς τῶν ἐκκρίτων ἀρχιερέων, ὅσοι διὰ τὸ πλουσιόχωρον ἐμφιλοχωροῦσιν ἐνθάδε μάλιστα, τὰς ἐπαρχίας σκοπήσαιμεν· μόνη γὰρ αὐτῶν εὐρωπαία ἐστὶν ἡ Ἡράκλεια, αἱ δ' ἄλλαι πᾶσαι ἀσιάτιδες· εὔτακτον οὖν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀρχομένους κατὰ κύκλον ἐπὶ τὴν αὐτὴν τελευτᾶν, μέσας τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λαμβάνοντας καὶ περισφίγγοντας αὐτὰς ἐπὶ κέντρῳ τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ πανταχόθεν, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἡρακλείας εἰς τελευτὴν τὴν Δέρκων παρεζευμένην τῇ Χαλκηδόνος περιϊόντας. Φαίνονται γὰρ οὕτως ἀλλήλαις αἱ ἐπαρχίαι μᾶλλον συνηρμοσμέναι καθάπερ τις ὅρμος ἀτεχνῶς ἀλληλόπλοκος, κεφαλὴν τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον πεποιημέναι, καὶ ἅμα ἀριθμὸν ἐξελομένοις τὴν ἄγκυραν τέλειον ἀποτελοῦσαι τῶν ἕξ, ἐν ὅσαις καὶ ὁ Θεὸς δημιουργῆσαι τὸν κόσμον ἡμέραις πιστεύεται. Εἰ δὲ καὶ ἑβδόμην ἐπιζητήσοι τις τὴν κατάπαυσιν, ἕξει τὸν καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον, τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα ὄντα. Δίκαια μὲν δὴ καὶ λόγους ὑπὲρ τῆς μητροπόλεως Δέρκων καλούς τε καὶ ὑγιεῖς τούτους εἰπεῖν ἔχομεν ἢ τούτων τινὰς ἐχομένους.

Δεδειγμένων δὲ τούτων ἁπάντων καὶ ὁμολογουμένων, ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὸν πολιτικὸν καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἔνια πρὸς τὸν καιρὸν οἰκονομεῖ, καὶ

---

[1]) Τὸ ἐν τῷ Πατρ. Κώδικι Ε' ἀντίγραφον τῆς Πράξεως σημειώνει ἐνταῦθα καὶ τὴν λέξιν «ἴδια».

ὅτι τὰ τακτικὰ τῶν ἐπαρχιῶν οὐκ ἀκίνητα, καὶ ὅτι τῆς Ἐκκλησίας ἐστὶν αὐτὰ κοσμεῖν καὶ ὁρίζειν, καὶ ὅτι συμφέρει τε καὶ προσήκει τὴν μητρόπολιν Δέρκων ὀγδόην τῇ τάξει γενέσθαι τῶν ἀρχιερατικῶν θρόνων, ψηφιζόμεθα, μετὰ γνώμης συνοδικῆς, καὶ ὁροθετοῦμεν καὶ θεσπίζομεν, οὐ τῇ ἰσχύϊ καὶ τῷ κράτει τῆς ἔξω χειρός, ἀλλὰ τῇ ἐνεργείᾳ τῆς ἐν ἀσθενείᾳ τελειουμένης δυνάμεως, τῇ χάριτι δηλαδὴ τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς ἀκατισχύτου Ἐκκλησίας, τῇ τε αὐτονομίᾳ τῆς Πατριαρχικῆς ἀκρότητος καὶ τῇ ἀνυσιμότητι τῆς πνευματεμφόρου Συνόδου, ὄγδοον εἶναι τοὐντεῦθεν τὴν τάξιν τε καὶ ἀριθμὸν τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δέρκων ἀπὸ τοῦ Καισαρείας, εὐθὺς μετὰ τὸν Χαλκηδόνος ἐφεξῆς καὶ ἀμέσως ἐχόμενον καὶ ἀριθμούμενον καὶ τιμώμενον ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον.

Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων καὶ ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον ὁ θρόνος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δέρκων τάττηται καὶ ἀριθμῆται καὶ τιμᾶται ὄγδοος τῇ τάξει τε καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ συνεδρίᾳ καὶ τῇ ψηφοφορίᾳ καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ πάσῃ ἐκκλησιαστικῇ πράξει, καὶ ἀρχιερατικῇ καταστάσει, εἴτε ἱερᾷ τελετῇ καὶ εὐαγεῖ ἁγιστείᾳ, εἴτε ᾑτινιοῦν συνελεύσει καὶ παρατάξει τε καὶ προόδῳ, ἀπὸ τοῦ Καισαρείας μετὰ τὸν Χαλκηδόνος ἐφεξῆς καὶ ἀμέσως ἐχόμενος, προταττόμενος τοῦ Θεσσαλονίκης καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον ἐφεξῆς ἁπάντων ἀεὶ ἱερωτάτων μητροπολιτῶν. Ὅ τε νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης Δέρκων καὶ ὑπέρτιμος, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς κύριος Σαμουήλ, ἔχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καταλέγεσθαι καὶ καταριθμεῖσθαι καὶ συνεδρεύειν καὶ ἐκκλησιάζειν καὶ ψηφοφορεῖν καὶ ὑπογράφειν καὶ συλλειτουργεῖν καὶ συνέρχεσθαι καὶ παρατάττεσθαι πανταχοῦ, καὶ ἀεί, καὶ ὅλως τιμᾶσθαι μετὰ τὸν Χαλκηδόνος ἀμέσως πρὸ τοῦ Θεσσαλονίκης καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον ἁπάντων ἅμα τε καὶ ἰδίᾳ ἑκάστου ἐφεξῆς ὡς εἴρηται, αὐτός τε δηλαδὴ καὶ πᾶς ὁ μετ' αὐτὸν ἀεὶ Δέρκων, ὄγδοος μετὰ τὸν Χαλκηδόνος τιμώμενος. Ταύτην δὲ τὴν ἡμετέραν Πατριαρχικήν τε καὶ Συνοδικὴν θεσμοφορίαν τε καὶ διάταξιν ἐπισκήπτομεν καὶ ἀξιοῦμεν τοὺς μεθ' ἡμᾶς διατηρῆσαι καὶ διαφυλάξαι ἀπαραποίητον καὶ ἀπαρεγχείρητον, ἐννοουμένους ὡς οὐχ ἡμετέραν ἀναιροῦσι γνώμην τε καὶ ἀπόφασιν ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν καταλύουσιν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Εἰ δέ τις αὐθαδείᾳ καὶ ὑπεροψίᾳ ἐπιχειρήσειεν κινῆσαι ταύτην τήν, οὐδὲν κωλύει φάναι καί, νεαρὰν Πατριαρχικήν τε καὶ Συνοδικήν, εἴη τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι καὶ πάσαις ταῖς Πατριαρχικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος καὶ κληρονόμος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης· οἱ

δὲ φυλάξαντες καὶ τιμήσαντες αὐτὴν ἔχοιεν τὰς εὐχάς, τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τῶν ἀπ' αἰῶνος θεοφόρων πατέρων.

Ἐπὶ τούτοις ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἡμέτερον Συνοδικὸν διατακτήριον καὶ ὁροθετήριον γράμμα.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψμς' ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ [1]).

† *Παΐσιος ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

† *ὁ Ἐφέσου Ἰωακεὶμ* † *ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος* † *ὁ Κυζίκου Ἀνανίας* † *ὁ Νικομηδείας Κύριλλος* † *ὁ Νικαίας Καλλίνικος* † *ὁ Χαλκηδόνος Γαβριὴλ* † *ὁ Προύσης Γρηγόριος* † *ὁ Νεοκαισαρείας Διονύσιος* † *ὁ Ἀθηνῶν Ἄνθιμος* † *ὁ Πισιδίας Κοσμᾶς* † *ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γεράσιμος* † *ὁ Λαρίσσης Ἰάκωβος* † *ὁ Φιλιππουπόλεως Σεραφεὶμ* † *ὁ Ρόδου Ἱερεμίας* † *Μιτυλήνης Ἄνθιμος* † *ὁ Διδυμοτείχου Αὐξέντιος* † *ὁ Μηθύμνης Ἀρσένιος* † *ὁ Μεσημβρίας Γρηγόριος* † *ὁ Βιδύνης Καλλίνικος* † *ὁ Θηβῶν Ἀθανάσιος* † *ὁ Χριστιανουπόλεως Δανιὴλ* † *ὁ Ξάνθης Μητροφάνης* † *ὁ Χίου Διονύσιος* † *ὁ Προικοννήσου Νικηφόρος* [2]).

(Ἀκολουθεῖ)

---

[1]) Τὸ ἐν τῷ Ε' Κώδικι τοῦ Πατρ. Ἀρχειοφυλακίου ἀντίγραφον τῆς Πράξεως δὲν φέρει τὴν χρονολογίαν. Τὸ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 474 χειρογράφῳ κώδικι τοῦ ἐνταῦθα Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου (σελ. 205 κ. ἑ.) σῳζόμενον ἐπίσης ἀντίγραφον τῆς Πράξεως ἔχει καὶ τό: «*Ἰνδ. Γ'*».

[2]) Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω ὑπογραψάντων τὴν Πρᾶξιν ἀρχικῶς (Κώδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. Ε' σελ. 76. Βλ. καὶ τὸν ὡς ἄνω ὑπ' ἀρ. 474 κώδ. τοῦ Ἁγιοταφ. Μετοχίου), εἰς τὸ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Δέρκων σῳζόμενον πρωτόγραφον τῆς Πράξεως εὕρηνται, ἐκ τῶν ὑστέρων παρεντεθεῖσαι, ἡ ὑπογραφή: «† *Σίλβεστρος ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας συναποφαινόμεθα*», ὡς καὶ αἱ ὑπογραφαί: *Καισαρείας Παρθενίου, Ἀδριανουπόλεως Διονυσίου, Τυρνόβου Ἀνθίμου, Κρήτης Γερασίμου, Προϊλάβου Καλλινίκου* καὶ (εἰς τὸ ἄκρον τῆς κάτω ᾤας) *Ἀμασείας Βενιαμίν*.

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ τεύχους τοῦ Ἰουνίου).

Ἀριθ. 448.

«Μελετίου Συρίγου, Ἱερομονάχου καὶ Διδασκάλου τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τοῦ Κρητός, λόγοι εἰς τὰς Κυριακὰς πάσας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου».

Τεῦχος χάρτινον ἐκ φύλλων ἠριθμημένων 200, μήκ. 0,29 πλ. 0,205, οὗ τὸ κείμενον ἐν μιᾷ ἑκάστῃ τῶν σελίδων μονόστηλον περιλαμβάνει γραμμὰς 30. Τῶν λόγων τούτων, οἵτινες, εἰρήσθω, εἰσὶν ἰδιόχειροι τοῦ Συρίγου, προτάσσεται πίναξ τῶν περιεχομένων (φ. α) μετὰ τῆς ἑξῆς ἐν τέλει σημειώσεως: «πέρας ἔλαβον αἱ διδαχαὶ αὗται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Κοντοσκαλίῳ, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὀνομαζομένης Ἐλπίδος, κατὰ τὸ α χ ν ε ον (1655) ἔτος τῆς θεογονίας, ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ Ἰνδ. η'» (φ. 198 β).

1. Λόγος τῇ Κυριακῇ τῶν ἁγίων Πάντων εἰς τό: «Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί»· ἀρχ: Λογιάσει θέλει ἴσως ὁ τῶν εὐαγγελικῶν... (φ. 1).
2. Τῇ Β' Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας»· ἀρχ: Ἑτοιμάζεται καὶ μίαν φορὰν ἕνας μεγάλος... (φ. 18).
3. Τῇ Γ' Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός»· ἀρχ: Προτίθησιν ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι... (φ. 30).
4. Τῇ Δ' Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Εἰσελθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναούμ»· ἀρχ: Κρατεῖ βέβαια ἡ παράλυσις... (φ. 43)

5. Τῇ Ε′ Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν»· ἀρχ: Ἐγείρεται καμμίαν φορὰν μὲ θυμόν... (φ. 56).

6. Τῇ ΣΤ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικόν»· ἀρχ: Ὑπὲρ φύσιν εἰσὶ βέβαια... (φ. 70).

7. Τῇ Ζ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Παράγοντι τῷ Ἰησοῦ ἐκεῖθεν ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί»· ἀρχ: Προλέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον... (φ. 82).

8. Τῇ Η′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον»· ἀρχ: Μαστίζει ποτὲ καὶ ἕνας πατὴρ φιλόστοργος... (φ. 89).

9. Τῇ Θ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον»· ἀρχ: Σπουδάζει καὶ ὁ φρόνιμος πατήρ... (φ. 99).

10. Τῇ Ι′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν καὶ κλαίων»· ἀρχ: Στέκει ὁ ἱεροψάλτης ἐκεῖνος Δαυΐδ.... (φ. 109).

11. Τῇ ΙΑ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Βασιλεῖ»· ἀρχ: Κάθηται ἐν πάσῃ ἀμεριμνίᾳ καὶ ἀκηδίᾳ... (φ. 119).

12. Τῇ ΙΒ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω»· ἀρχ: Σπουδάζει μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν... (φ. 132).

13. Τῇ ΙΓ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα»· ἀρχ: Σπουδάζει ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης.... (φ. 143).

14. Τῇ ΙΔ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Βασιλεῖ»· ἀρχ: Διὰ γάμους Βασιλικοὺς καὶ εὐφροσύνας... (φ. 155).

15. Τῇ ΙΕ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό. «Διδάσκαλε ποία ἐντολὴ ἐν τῷ νόμῳ μεγάλη»· ἀρχ: Ἔρχεται μὲ φαρισαϊκὴν ὑπόκρισιν... (φ. 166).

16. Τῇ ΙΣΤ′ τοῦ Ματθαίου εἰς τό: «Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους»· ἀρχ: Συγκροτεῖται εἰς κανένα τόπον ἁρμόδιον... (φ. 178).

17. Τῇ Κυριακῇ πρὸ τῆς Ὑψώσεως· ἀρχ: Ἐσηκώθηκε ἐκεῖ μέσα εἰς τὸν παράδεισον... (φ. 190).

Τοῖς ἄνω λόγοις ἐπισυνάπτεται ἐν τέλει καὶ «***Χρυσοστόμου*** ἀπὸ τῶν ἀμφιβαλλομένων λόγων τοῦ πέμπτου τόμου λόγος ρβ′ περὶ τοῦ κατὰ Μωϋσῆν ὄφεως, ὃν ἐσταύρωσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ» ἀτελής. Ἄρχ: Ἀναβαίνομεν. καίτοι μόνος αὐτός...

Ἀριθ. 449.

«Ἰνστιτούτων Βασιλικῶν Βίβλοι».

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, ἐκ φύλλων ἠριθμημένων 129, ὧν ἱκανὰ ἐν ἀρχῇ ἄγραφα. Τούτων τὰ μὲν πρῶτα 28 ἔχουσι μ. 0,296 καὶ πλ. 0,20, τὰ δὲ λοιπὰ μ. 0,30 καὶ πλ. 0,21. Ἐν ἀρχῇ προτάσσεται «τῆς Βασιλικῆς διδασκαλίας ἤτοι τῶν Βασιλικῶν Ἰνστιτούτων σύντομος προθεωρία». Ἀρχ: Μετὰ τὴν μετάθεσιν τῆς Ρωμαίων Βασιλείας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. . . (φ. 1).

Διαιρεῖται δὲ τὸ ὅλον ἔργον εἰς τρία Βιβλία. Τὸ Α΄ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς β΄ σελ. τοῦ 2 φύλλου περιλαμβάνει τίτλους κς΄, τὸ Β΄ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς α΄ σελ. τοῦ 29 φ. περιλαμβάνει τίτλους κε΄ καὶ τὸ Γ΄ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς α΄ σελ. τοῦ 81 φ. περιλαμβάνει τίτλους στ΄.

Τίς ὁ συγγραφεὺς τοῦ τεύχους τούτου κυρίως εἰπεῖν ἄγνωστος, ἐκ τοῦ τέλους ὅμως τῆς εἰσαγωγῆς «ἡμεῖς οὖν ἐνταῦθα περὶ τῶν Ἰνστιτούτων διαλεξόμεθα, οὐκ αὐτῶν τὸ κείμενον μεταφραζόμενοι ὡς ὁ δεύτερος Θεόφιλος, οὐδ ὡς ὁ πρῶτος τὸ κείμενον αὐτὸ τοῖς φιλομαθέσι προσφέροντες, ἀλλ' ἐξηγούμενοι σαφέστερον δυνάμεθα σύμπασαν τὴν πραγματείαν. . . .» εἰκάζομεν ὅτι ὁ ὑπαινισσόμενος τρίτος Θεόφιλος εἶναι πιθανῶς Θεόφιλος ὁ Καμπανίας (1750).

Ἀριθ. 450.

«Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως εἰς τὰ ὀκτὼ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως Βιβλία».

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδος, ἐκ φύλλων γεγραμμένων 247, ὧν τὰ πρῶτα 29 ἐκ βαμβακεροῦ χάρτου εἰσὶν ἠριθμημένα κατὰ σελίδας ἐπαναλαμβανομένης τῆς 37ης δίς. Τὸ σχῆμα τῶν φύλλων τούτων μήκους 0,29 πλ. 0,205 ἐκ σειρῶν ἐν ἕκαστον 45 (0,22×0,135). Ἀπὸ τῆς 58 σελ. ἀλλάσσει ὁ χάρτης καὶ ἡ γραφή, ὑποβιβαζομένων τῶν σειρῶν εἰς 32 (μ. 0,202×πλ. 0, 142), ἡ δὲ ἀρίθμησις γίνεται οὐχὶ κατὰ σελίδας ἀλλὰ κατὰ φύλλα, ὧν τὰ 101, 158, 174, 195, 221 ἄγραφα.

Τὸ ὅλον ἔργον, πλῆρες σχολίων ἐν τοῖς περιθωρίοις παρὰ Χρυσάνθου τοῦ Νοταρᾶ, διαιρεῖται εἰς Βιβλία 8, ὧν προηγεῖται μακρὰ Εἰσαγωγή (σ. 1-33) ὑπὸ τὸν τίτλον «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως πρώην Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις». Ἀρχ: Ὁποῖον τὸ τῆς φιλοσοφίας ἀξίωμα. Τῶν ὅσα θηράσιμα πέφυκε. . . .

1. Ὑπομνήματα εἰς τὸ Α τῆς περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως εἰς τὰ κάτω. Ἀρχ: Ἐπὶ παντὸς λόγου κεφαλήν. . . (φ. 33).

2. Εἰς τὸ Β τῶν περὶ ἀρχῶν ὑπομνήματα. Ἄρχ: Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος Βιβλίου. . . (φ. 102).

3. Βιβλίον Γ. Συνοπτικαὶ ὑπομνήσεις τῆς περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. Ἄρχ: Διορισάμενος ἐκεῖ τῆς προληφθείσης Βίβλου. . . (φ. 145).

4. Εἰς τὸ Δ τῶν φυσικῶν ὑπομνήσεις συνοπτικαί. Ἄρχ: Περάνας ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ ἀπείρου λόγον. . . (φ. 159).

5. Εἰς τὸ Ε τῶν φυσικῶν ὑπομνήματα. Ἄρχ: Ἡ μὲν τοῦ ε′ βιβλ. . . (φ. 175).

6. Εἰς τὸ Ζ τῶν περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως ἔκθεσις συνοπτική. Ἄρχ: Τῶν ὀκτὼ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. . . (φ. 196).

7. Εἰς τὸ Η τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπομνήματα. Ἄρχ: Τὴν ἑβδόμην ἐν τάξει τῶν περὶ φυσικῆς. . . (φ. 222).

8. Εἰς τὸ Θ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. Ἄρχ: Διαφόρους περὶ κινήσεως ζητήσεις. . . (φ. 241).

Σημ. Ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τῆς 1,33 καὶ 275 β σελ. ὑπάρχει τὸ σημείωμα: «καὶ τόδε Ἰωακεὶμ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τοῦ Μακαριωτάτου κυρίου Χρυσάνθου 1724»

Ἀριθ. 451.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ′ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 68, μήκ. 0,28 πλ. 0,192. Τὸ κείμενον Ἰταλιστὶ γεγραμμένον φέρει τὴν ἐπιγραφήν:

Le operationi del compasso
Geometrico et militave
Galileo di Galilei Nobil Tioventino
Levor delle Matimatiche nello
Studio di Padoua.

μετὰ τῆς ἰδιοχείρου ὑπογραφῆς ***Δοσιθέου Ἱεροσολύμων***, *1675*.

Ἀριθ. 452.

Τεῦχος χάρτινον ἐκ φύλλων 30, μ. 0,285 πλ. 0,20, «φιλοπονηθὲν ἐν τῇ νήσῳ Σίφνῳ κατὰ τὸ ,αψοε′. (1775) ἔτος σωτήριον παρὰ Ἐμμανουὴλ Τροχάνη τοῦ Λάκωνος». Καὶ ἐν μὲν τῷ 1ῳ φύλλῳ ἐκτίθεται ἀφιέρωσις τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Σωφρονίῳ, ἧς ἐν τέλει γέγραπται τὸ ἑξῆς ἡρωελεγεῖον:

«Δυσὶν ἐνὶ πτερύγεσσιν ἀείρετ᾽ ἐς αἰθέρα δῖον
ἀρχὸς ἐν οἰωνοῖς αἰετὸς ὑψιπέτης
δυάσδ᾽ ἐπὶ ζαθέαιν κλισίαιν ἀγαθοῖσιν ἀνῆλθες
ὄρχαμε ἱεραρχῶν, ἤθεσι καὶ σοφίῃ
ταῖς δ᾽ ἀναΐξεις εἶτα ἐς οὐρανὸν ἀστερόεντα
Σωφρόνιος θεόφρον, κύδεϊ τερτιόμενος»,

ἀπὸ δὲ τοῦ 2ου φ. καὶ ἑξῆς εἰσὶ γεγραμμένοι στίχοι ἡρωϊκοί, 782 τὸν ἀριθμόν, εἰς δακτυλικὸν ἑξάμετρον μετὰ σχολίων φιλολογικῶν εἰς τὰ περιθώρια, ἀφιερούμενοι «εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον Σωφρόνιον, ἐν οἷς λεληθότως περιέχει καὶ ὅπως δεῖ εἶναι τὸν Ἐπίσκοπον». Ἄρχ: Δεῦρ᾽ ἴθι μοῦσα φίλη. . . .

Ἀριθ. 453.

«***Νεκταρίου Ἱεροσολύμων πρώην Πατριάρχου πρὸς τὰς προσκομισθείσας θέσεις παρὰ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις φρατόρων διὰ Πέτρου τοῦ αὐτῶν Μαΐστορος, περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα***».

Τὸ τεῦχος τοῦτο, χάρτινον ὂν καὶ εἰς Ἰουστῖνόν τινα τὸ πρότερον ἀνῆκον, σύγκειται ἐκ φύλλων 88+β΄, μ. 0,29 πλ. 0,20, ὧν τὸ κείμενον ἐν μιᾷ ἑκάστῃ τῶν σελίδων μονόστηλον περιλαμβάνει γραμμὰς 37 (μ. 0,21× 0,14). Ἐγράφη δὲ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει 1673.

Ἀπὸ γραφικῆς ἀπόψεώς ἐστιν ὄντως καλλιτέχνημα, κεκοσμημένον ἐν ἀρχῇ διὰ θαυμασίου πλαισίου, ἐν ᾧ ὁ τίτλος τοῦ συγγράμματος, καὶ τῆς ὁλοσελίδου εἰκόνος τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Ἄρχ: Αἰτησαμένου σου πολλάκις μεθ᾽ ἡμῶν διαλεχθῆναι. . .

Σημείωσις: Τὸ ἔργον τοῦτο ἐτυπώθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ σεβασμίᾳ Πατριαρχικῇ καὶ Αὐθεντικῇ Μονῇ τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων, τῇ καλουμένῃ Τζεταιζουΐᾳ, κατὰ τὸ ‚αχπβ΄ ἔτος τὸ σωτήριον, ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ, ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαυΐας.

Ἀριθ. 454.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, ἐκ φύλλων 228, μ. 0,282 πλ. 0,185, ὧν τὰ 29-32, 40-49, 58-61, 64-68, 71-75, 101-107, 108-110, 121-126, 136-164, 169-171, 189-228 ἄγραφα. Ἐπὶ τῆς ράχεως αὐτοῦ φέρει ὁ κῶδιξ τὴν ἐπιγραφὴν «***Διάφορα***», ἐν δὲ τῇ β΄ σελ. τοῦ 1ου φύλλου τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου μετὰ τῆς συνήθους σημειώσεως «τῆς ἱερᾶς Βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ὁ ἀφαιρέσας ἐπικατάρατος». Περιεχόμενα:

1) ***Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου*** συλλογὴ κανόνων ἀναγκαίων καὶ παροιμιῶν. Ἄρχ: Τὰ εἰς σ λήγοντα ὀξύτονα σύνθετα. (φ. 1).

2) ***Τοῦ αὐτοῦ*** σημειώσεις εἰς Ξενοφῶντα μετὰ συντακτικῶν καὶ γραμματικῶν παρατηρήσεων. Ἄρχ: Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες. . . (φ. 2-27).

3) ***Τοῦ αὐτοῦ.*** Ποικίλαι γραμματικαί, συντακτικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις. (φ. 27-29, 32-40, 49-58, 61-64, 68-71, 166-168).

4) Ἐγκώμιον εἰς γάμον τοῦ σοφωτάτου κυρίου ***Δωροθέου τοῦ Λεσβίου.*** Ἄρχ: Χαίρειν μὲν εἴπερ ποτὲ ἄξιον κ᾽ ἐν γάμοις. (φ. 164).

5) Ἀναίρεσις τῆς δόξης τῶν Λατίνων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ σύστασις τῆς ἀληθείας κατὰ συλλογιστικὸν τρόπον. Ἀρχ: Εἰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρός... (φ. 171).

7) Ἐπιστολὴ ***Δωροθέου τοῦ Λεσβίου*** πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς ἐπὶ τῇ ἀποτάξει τῶν κοσμικῶν καὶ τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὰ τάγματα τοῦ κλήρου. ,αψξη´ Ἰουνίου α´. Ἀρχ: Φιλοστοργώτατοί μοι καὶ λίαν ἠγαπημένοι γεννήτορες..... τέλος: Ὁ τοῦ Μακαριωτάτου τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχου οἰκέτης ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος, ὑμῶν δὲ λίαν ἠγαπημένος υἱὸς καὶ πρὸς Θεὸν ἱκέτης Δωρόθεος ἱεροδιάκονος. (φ. 173-175).

Σημ.— Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἀξία πολλῆς ἐρεύνης διὰ τὸν βίον τοῦ ἀνδρός.

7. ***Τοῦ αὐτοῦ*** ἑτέρα ἐπιστολὴ τῷ φιλοστόργῳ αὐτοῦ πατρὶ Νικολάῳ Ἰθακησίῳ Βουλησμᾷ, τῇ πολυεράστῳ αὐτοῦ μητρὶ καὶ τοῖς παμφιλτάτοις αὐτοῦ αὐταδέλφοις· «συγχαριστική, σιγῆς τ' ἀπολογητική, ἐκδημίας ἀποτρεπτικὴ και ἐλπιστικὴ ἐνδημίας», ὑπὸ χρονολογίαν ,αψξη´ Νοεμβρίου ιγ´. Ἀρχ: Τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Μακαριωτάτου μοι γέροντος... (φ. 174 β).

8) ***Τοῦ αὐτοῦ*** ἐγκώμιον πρὸς τὸν Μ. Κωνσταντῖνον ἀτελές. Ἀρχ: Ἔδει μὲν τὰ καθ' ἡμᾶς, θεοσεβέστατε καὶ ὑψηλότατε αὐθέντα... (φ. 175).

9) ***Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου*** ἐπιστολὴ «τῷ λογιωτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Ἀραμπᾷ».

Τῷ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι καὶ πιστῷ μοι φίλῳ κῳ Ἰωάννῃ τὸν ἐν Κῳ ἀσπασμὸν Κωνσταντῖνος ὁ εἰλικρινὴς αὐτῆς φίλος περιπτυσσόμενος ἀποδίδωμι.

Ἐπειδὴ ἡμῖν μὲν τὴν τῶν πόλεων Βασιλίδα, ὑμῖν δὲ ρύακα εἵμαρτε παροικεῖν τὸν Βαθύνη, φέρε δῆτα φέρε, ὦ καλὲ καὶ ἀστυκέ, τὰ τοῦ ἄστεως τοῖς τοῦ ρύακος (ἢ ὡς ἄν τις εἴποι τοῖς τῆς ἀγροικίας) παραβαλόντες, ἀλλήλοις τῷ πνεύματι συγγενώμεθα, καὶ τὸ διάφορον ὅσον ἑκατέρων ἀστείως ἰδόντες, ὅπου περ ἂν εἴη τῶν λυγρῶν τὰ ἐλάττω, ἐκεῖσε ἀνερυθριάστως τραπέντες προσεπιμείνωμεν· ἣν μέν ποτε ἡ βασιλὶς πάντα πανταχόθι συρρέοντα τῶν καλῶν κἀγαθῶν δεχομένη, καὶ συνερρώγει τοῖς κρείττοσι· τοῦ χρόνου δὲ κατὰ βραχὺ περιππεύοντος, ὡς ἐν κυμάτων ἐπαναστάσει ἄλλ' ἐπ' ἄλλοις ἐγείρονται κύματα, ἀλλεπάλληλα ταύτῃ καὶ τὰ κακὰ συνείπετο· νῦν δὲ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίας αὐτόχρημα, ὡς δηλοῖ τὰ δρώμενα, γεγονυῖα, τίς ἂν εὖ ἥκων ξυνέσεως, οὐ γιγαντιαίῳ ταύτης ἀποπηδήσας ἅλματι, οὗ ἀπραγμοσύνη πᾶσα καὶ ἄνεσις καὶ τρυφὴ ὁμοῦ καὶ τροφὴ καὶ πνοὴ ἡ τῶν βίβλων ἑστίασις, καὶ τῆς συνεχοῦς τῶν μαθημάτων μελέτης ἡ δι' ἀτυρβοῦς καὶ ἀπράγμονος νοὸς ὄμμασι διαπόνησις, οὗ τῶν ἐν βίῳ μεῖζον οὐδέν, ἀλλ' ἐν ὑπαίθρῳ εὐγνωμόνως βιοῦν μετ' εἰρήνης μᾶλλον εἴπερ τοιῶσδ' ἐχούσῃ πόλει ἐγκρίνοιεν; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν παίζων μᾶλλον ἢ σπουδάζων ἐγχαράττωμι τῇ εἰλικρινεστάτῃ ἀγάπῃ. Σὺ δέ μοι φίλων ἄριστε, μέμνησο τῆς τῶν βίβλων ἐπαγγελίας, ἣν παρόντος μου τοῦ καθηγουμένου πεποίηκας· ἧς καὶ Βαρῖνον ἐκλιπαρῶ μετὰ Σκληβερίου, διὰ τοῦ φιλοστοργωτάτου μοι πατρός, καιροῦ ἐπιτηδείου δραξάμενος ἀπόστειλόν μοι, καὶ ἀθανάτους σοι τὰς χάριτας ἀναγράφομαι. Ἔρρωσο. (φ. 179).

10. Ἐπιστολὴ «τῷ σοφωτάτῳ μοι διδασκάλῳ κῳ Ἱεροθέῳ ὁ ταπεινὸς

καὶ ἐλάχιστης «**Ἱεροδιάκονος Δωρόθεος**», ἐκτραγῳδιστικὴ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ. Ἀρχ: Οἶδ' ὦ παμφαὲς τοῦ σύμπαντος ἄγαλμα... χρονολογία: ,αψξη'. Ἐλαφηβολιῶνος ε' ἐπὶ δέκα (φ. 179).

Σημ. Ὁ Ἱερόθεος οὗτος εἶνε ὁ Σχολάρχης τῆς ἐν Σμύρνῃ Σχολῆς.

11. Ἐπιστολὴ θρηνητικὴ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πατριάρχου Ἐφραὶμ **Δωροθέου τοῦ Λεσβίου**. «Τῷ σοφολογιωτάτῳ καὶ ἐπιστημονικωτάτῳ ἐν ἱεροδιδασκάλοις κῷ Νικηφόρῳ τῷ Θεοτόκῃ» ἐν ἔτει ,αψο'. Σκηρροφοριῶνος στ' ἐπὶ δεκάδι. Ἀρχ: Οἴμοι πῶς χεῖρα κινῶ... (φ. 180β).

12. **Νικηφόρου Ἱερομονάχου Θεοτόκη** ἀπάντησις παραμυθητικὴ καὶ συναλγητικὴ πρὸς Δωρόθεον Ἰθακήσιον Ἁγιοταφίτην εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Λειψίας, ἐν ἔτει ,αψο' Ἰουλίου στ'. Ἀρχ: Ἵνα τί, ὦ βέλτιστε, ὡς αἱ πάλαι τὸ τῆς θρηνῳδίας... (φ. 181β).

13. **Δωροθέου** ἑτέρα ἐπιστολὴ πρὸς Νικηφόρον Θεοτόκην ἐν ἔτει ,αψοα'. Μουνιχιῶνος ἐπ' εἰκάδι. Ἀρχ: Βαβαί, ὅπως αἱ συνεχεῖς τῶν πραγμάτων... (φ. 182-184).

14. **Λάμπρου Φωτιάδου** ἐπιστολὴ συγχαρητήριος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα τῷ ἡγεμόνι τῆς Μολδαυΐας. Ἀρχ: Καὶ τἄκρος πεποίηται... (φ. 186-188).

15. Φῆμαι εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν. Κολωβή. Ἀρχ: Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας Κυρίου... (φ. 188).

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΦΕΣΟΥ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐξέλιπε, κοιμηθεῖσα ἐν Κυρίῳ, μία εἰσέτι σεβασμία ἱεραρχικὴ φυσιογνωμία τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὁ γέρων Μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος.

Κάτοχος βαθείας μορφώσεως ὁ ἀείμνηστος δοκίμως διηκόνησεν ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν περίπου τὴν Ἐκκλησίαν ὡς καθηγητὴς καὶ ὡς ποιμήν. Ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία ἀπώλεσεν ἕνα ὄντως ἀφωσιωμένον αὐτῇ λόγιον, πεπειραμένον καὶ εὐγενῆ Ἱεράρχην, ἐργασθέντα ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ ἀξιομιμήτου ζήλου καὶ πνεύματος αὐστηρᾶς πειθαρχίας καὶ βαθείας ἀγάπης πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ ὅσια αὐτῆς.

Τὰ κατὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸν θάνατον. Ἀπὸ διετίας ὁ ἀείμνηστος προσβληθεὶς ὑπὸ ἐλαφρᾶς συμφορήσεως παρέμεινεν οἰκουρῶν ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ κατοικίᾳ αὐτοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ πολλάκις ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας αὐτοῦ ἔτεινε πρὸς χειροτέρευσιν, ἀλλ' ἡ προσπάθεια τῆς ἐπιστήμης ἀντεμετώπιζε τὴν κατάστασιν, ἕως οὗ κατὰ τὰς ἀρχὰς παρόντος μηνὸς Αὐγούστου ἐπαναληφθείσης τῆς συμφορήσεως ὑπὸ μορφὴν ὀξυτέραν ὁ ὀργανισμὸς τοῦ γηραιοῦ Ἱεράρχου ὑπέκυψεν. Ὁ θάνατός του ἐπῆλθε περὶ τὴν 18.30 ὥραν τῆς 16 Αὐγούστου.

Τὰ κατὰ τὴν κηδείαν. Ὁ θάνατός του προὐξένησε βαθεῖαν λύπην τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, τῇ Ἱεραρχίᾳ καὶ ὁλοκλήρῳ τῇ ἐνταῦθα ὁμογενείᾳ γενικῶς τε καὶ ἰδίᾳ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι τῶν Ἐπαρχιῶν Χαλκηδόνος καὶ Πριγκηπονήσων, τὰς ὁποίας ὁ ἀείμνηστος κατὰ τὸ παρελθὸν ἐποίμανε.

Περὶ τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου ὡρίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν, τὰ ἑξῆς:

α) ἡ κηδεία αὐτοῦ νὰ γίνῃ δαπάναις τῆς Ἐκκλησίας.

β) ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία νὰ ψαλῇ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος τὴν ἐπαύριον, Σάββατον 17 Αὐγούστου, ὥραν 16.30.

γ) τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδείαν νὰ ἐξαγγείλῃ διὰ σχετικοῦ νεκρωσίμου ἀγγελτηρίου ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.

δ) τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας νὰ προστῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἁγίων Συνοδικῶν.

ε) τὸν ἐπικήδειον νὰ ἐκφωνήσῃ ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ

στ) ὁ νεκρὸς τοῦ ἀειμνήστου νὰ ταφῇ ἐν τῷ κοινοτικῷ Νεκροταφείῳ Χάλκης.

Τοῦ σκήνους τοῦ ἀειμνήστου κομισθέντος εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Θωμᾶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη κατὰ τὰ ὡς ἄνω ὁρισθέντα. Προεξῆρχεν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας Βενιαμίν, Χαλκηδόνος Μαξίμου, Δέρκων Ἰωακείμ, Πριγκηπονήσων Θωμᾶ, Σάρδεων Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου, Χριστουπόλεως Μελετίου καὶ Μύρων Πολυκάρπου. Συμμετεῖχε τὸ πρεσβυτέριον τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ ὁ κλῆρος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηπονήσων. Τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν παρηκολούθησεν ἄπειρον πλῆθος λαοῦ. Παρίστατο ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ὁ Ὑποπρόξενος κ. Δ. Λάμπρος, ἐπίσης παρίσταντο Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Μητροπόλεων, ἐκ τῶν ὀφφικιάλων οἱ Ἄρχοντες Μ. Πρωτέκδικος Γ. Παπαδόπουλος, Μ. Πρωτονοτάριος Χρ. Παπαϊωάννου καὶ Μυρεψὸς Β. Αἰμιλιάδης, τὰ μέλη τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, οὗτινος ὁ ἀείμνηστος ἐχρημάτισεν ἐπὶ ἔτη Πρόεδρος, Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Κοινοτικῶν Σωματείων τῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Χαλκηδόνος, Ἀντιπροσωπεῖαι τῆς Ἐπαρχίας Πριγκηπονήσων, ὁ Πρόεδρος καὶ μέλη τῆς Ἐφορείας τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ καὶ πλεῖστοι ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐπιστημονικοῦ, Τραπεζιτικοῦ καὶ Ἐμπορικοῦ κόσμου. Τὸ σκῆνος τοῦ ἀειμνήστου περιεστοίχιζον μαθηταὶ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς Καθηγητὰς τῆς Σχολῆς.

Τὸν ἐπικήδειον, δημοσιευόμενον κατωτέρω, ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ ὑπογραμματεὺς Πανοσιολ. διάκονος Κύριλλος Ἀξιώτης.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας ἐπηκολούθησεν ἡ ἐκφορὰ τοῦ σκήνους τοῦ ἀειμνήστου ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Χάλκης. Προηγοῦντο τὰ ἑξαπτέρυγα κρατούμενα ὑπὸ μαθημῶν τῆς Σχολῆς,.

είποντο μαθηταὶ τῆς Σχολῆς καὶ οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί, ἠκολούθει ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος μετὰ ἱερέων τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ διακόνων, φέροντες τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἄμφια, ἡ σορὸς τοῦ ἀειμνήστου τιμητικῶς περιστοιχιζομένη ὑπὸ ἱερέων κρατούντων τὰς λαμπάδας, συνώδευον ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηπονήσων, Σάρδεων, Ἴμβρου καὶ Τενέδου καὶ Θεοδωρουπόλεως, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία Χαλκηδόνος καὶ πολὺ πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ. Πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἐψάλη τρισάγιον ἐν τῷ Νεκροταφειακῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίνια εἶχε τελέσῃ ὁ ἀείμνηστος ὡς Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων. Τό τε Τρισάγιον καὶ αἱ ἐπιτάφιοι εὐχαὶ ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος.

Βιογραφικὸν Σημείωμα. Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἐφέσου ἐγεννήθη τῇ 27 Δεκεμβρίου 1864 ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας, ἐκ γονέων Κωνσταντίνου καὶ Μαργαρίτας. Κατὰ κόσμον ἔφερε τὸ ὄνομα Στυλιανός. Ἀποφοιτήσας τοῦ αὐτόθι Σχολαρχείου, διήκουσεν ἐπὶ ἔτος μαθήματα εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν Σμύρνης, τῷ δὲ 1879 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1886. Χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ προστάτου αὐτοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ ὑπηρέτησεν ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκῆρυξ ἀπὸ τὸ 1886-1892.

Τῷ 1892 ἀπεστάλη, κατόπιν διαγωνισμοῦ, ὡς ὑπότροφος τοῦ Κληροδοτήματος Χ. Ζωγράφου καὶ ἐσπούδασε τὰ Νομικὰ εἰς Βερολῖνον καὶ Παρισίους, μεταβὰς καὶ διαμείνας ἐπί τι διάστημα καὶ εἰς Λονδῖνον. Ἐκεῖθεν τῷ 1896 ἐκλήθη καθηγητὴς τῶν Νομικῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης διδάξας ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ 1901. Τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1901 ἐξελέγη Μητροπολίτης Γρεβενῶν. Τῇ 13ῃ Μαρτίου τοῦ 1910 ἐψηφίσθη Μητροπολίτης Δράμας, καὶ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 1922 Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας. Τῇ 20ῇ Μαρτίου 1924 ἐξελέγη Μητροπολίτης τῆς τότε συσταθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηπονήσων. Προαχθεὶς τῇ 2ᾳ Ἀπριλίου 1927 εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Χαλκηδόνος διῴκησεν αὐτὴν μέχρι Ἰουνίου τοῦ 1932, ὁπότε ὑπέβαλε κανονικὴν ἀπ' αὐτῆς παραίτησιν διὰ λόγους ὑγείας. Ἡ Ἐκκλησία ἐκτιμῶσα τὴν μακρὰν καὶ τιμίαν διακονίαν τοῦ γηραιοῦ καὶ γεραροῦ Ἱεράρχου ἐπὶ τούτῳ προήγαγεν αὐτὸν τῇ 28ῃ Ἰουνίου 1932 εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐφέσου, ὑφ' ὃν τίτλον καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ θάνατος.

Τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

Ὁ Ἐπικήδειος Λόγος τοῦ Ἁγίου Ὑπογραμματέως.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Εὐσεβὲς Ἐκκλησίασμα,

Ἡ ζωὴ συνεχῶς προχωρεῖ. Ὁ παγκόσμιος νόμος τῆς διαδοχῆς τῶν πραγμάτων διαγράφει τὴν τροχιάν του. Καὶ ὅλα κατευθύνονται πρὸς ἕνα σκοπόν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σήμερον ζῇ αὔριον τελειώνει τὸν προορισμόν του καὶ ἀποθνήσκει. Ὁ καρπὸς ὡριμάζει καὶ ἀφίνει τὸ δένδρον. Ἔρχεται ὁ χειμών, φυσᾷ ὁ ἄνεμος καὶ σαρώνει τὰ φύλλα. Καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ ὁμοιάζει πολὺ τὴν ζωὴν τῶν φύλλων. Ἔχει τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸν χειμῶνά της. Μέσα εἰς τὸν χειμῶνα τῆς ζωῆς ἐφύσησε δυνατὸς ὁ ἄνεμος τοῦ θανάτου, ἀπέσπασε τὸ φύλλον ἀπὸ τὸ δένδρον τῆς ζωῆς καὶ ὁ γηραιὸς καὶ γεραρὸς Μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος ἐκοιμήθη.

Ἐκοιμήθη. Καὶ ἐν τῷ προσώπῳ του ἐξέλιπε μία ἁδρὰ Ἀρχιερατικὴ φυσιογνωμία. Εἰς μόρφωσιν, εἰς πεῖραν, εἰς φωτεινότητα, εἰς εὐγένειαν. Ἦτο ἀπὸ τοὺς γέροντας Ἱεράρχας, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρὸν καὶ γίνονται διὰ τοὺς νεωτέρους χρυσῆ γέφυρα διὰ τὸ μέλλον.

Εἰς κάθε θάνατον ὅμως ὑπάρχει ἡ παρηγορία τῆς πίστεως, ἡ ὁποία δίδει λυρισμὸν εἰς τὸν τάφον. Τὸν φωτίζει μὲ τὴν ἀνταύγειαν μιᾶς ἐλπίδος καὶ τὸν μεταβάλλει εἰς λίκνον, τὸ ὁποῖον παρασκευάζει μίαν ἄλλην ζωήν. Ἀλλὰ ἡ παρηγορία αὐτὴ γίνεται ἰσχυροτέρα, ὅταν ὁ θάνατος ἔρχεται νὰ ἐπιστεγάσῃ μίαν ζωὴν ἡ ὁποία ἐκένωσεν ὅλον τὸ περιεχόμενόν της διὰ κάτι ὡραῖον καὶ ὑψηλὸν ἐν τῷ κόσμῳ. Διὰ μίαν διακονίαν ἀνωτέραν, ἁγίαν. Τοιοῦτος εἶνε ὁ θάνατος τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου. Συνετρίβη ἡ λήκυθος ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε προσφέρῃ τὸ περιεχόμενόν της.

Γεννηθεὶς ἐν Μαγνησίᾳ τῷ 1864 καὶ ἐκεῖ ἀκούσας τὰ πρῶτα μαθήματα εἰσῆλθε δεκαπενταετὴς τὴν ἡλικίαν εἰς τὴν Θεολογικὴν τῆς Χάλκης Σχολήν. Εἰσῆλθε μὲ ἐνθουσιασμόν. Μὲ ἱερὸν ζῆλον. Μὲ εὐλάβειαν ὅτι προσέρχεται εἰς μυσταγωγίαν. Ὅτι ἔρχεται νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς θείας διδασκαλίας, νὰ κατανοήσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ὁ ἐνθουσιασμός του αὐτός, ἐνισχυόμενος εἰς τὸ χωνευτήριον τῆς πίστεώς του, τὸν ὡδήγησεν ἀριστοῦχον εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν τῆς Σχολῆς.

Ἐφωδιασμένος μὲ ὅ,τι τῷ ἔδωκεν ἡ Σχολή, μὲ ὅ,τι ἤντλησεν αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ βιβλίον καὶ μὲ ὅ,τι ἀπεκόμισεν ἀπὸ τὸ πρᾷον τὸ γλυκὺ καὶ ἅγιον περιβάλλον τῆς Σχολῆς, εἰς τὸν μονήρη τόπον τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ ἔχει ὑψηλὰ πάντοτε τὴν ἐνατένισίν της καὶ εὑρίσκεται πολὺ

πλησίον πρὸς τὸν Θεόν, ἐξεκίνησε διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἐξεκίνησε μὲ ἀνημμένον τὸν δαυλὸν τῆς πίστεως διὰ νὰ φωτίσῃ δρόμους σκοτεινοὺς τῆς ἁμαρτίας, διὰ νὰ θερμάνῃ ψυχὰς παγωμένας ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν, διὰ νὰ κηρύξῃ τὴν πίστιν, τὴν μετάνοιαν, καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν ὅτι ὑπάρχει συγχώρησις καὶ σωτηρία. Ἐξεκίνησε τέλος διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμόν του, τὸν ἅγιον προορισμόν του ὡς κληρικοῦ.

Καὶ τὸν εὑρίσκομεν τῷ 1886 ζηλωτῶς καὶ εὐδοκίμως ἐργαζόμενον ὡς Ἀρχιδιάκονον τοῦ προστάτου αὐτοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου, πλησίον τοῦ ὁποίου παρέμεινεν μέχρι τοῦ 1892. Ὁ φιλόμουσος ἐκεῖνος Ἀρχιερεὺς ἐκτιμήσας τὰ προσόντα, τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν πρὸς τὰ γράμματα ἀγάπην τοῦ διακόνου τότε Ἀγαθαγγέλου, ἐνήργησε καὶ ἀπεστάλη οὗτος εἰς Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Καταρτισθεὶς πλήρως εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην καὶ μετὰ μικρὰν ἐν Λονδίνῳ διαμονήν, ἐπανέκαμψεν ἀποκομίζων ὅ,τι καλὸν καὶ ὡραῖον εἶδε καὶ ἤκουσεν. Ἡ μέλισσα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κυψέλην διὰ νὰ ἀποδώσῃ ὅ,τι φιλοπόνως ἐμάζευσεν ἀπὸ τὸν ἀνθῶνα τῆς Ἐπιστήμης. Καὶ ἰδοὺ τῷ 1896 καθηγητὴς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν. Τὰ μαθητικὰ θρανία διεδέχθη ὁ ἄμβων τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Μαγνησίας καὶ τώρα τὰ διαδέχεται ἡ ἕδρα ἡ καθηγητικὴ διὰ τὸ μεγαλειῶδες ἔργον τῆς μορφώσεως, διαπλάσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν μαθητικῶν ψυχῶν. Τί ὡραιότερον καὶ εὐγενέστερον ἔχει νὰ ὀνειροπολήσῃ ὁ μαθητής, ὅταν καθήμενος εἰς τὰ θρανία ἀκούει τὴν μελίρρυτον διδασκαλίαν τοῦ καθηγητοῦ; Καθηγητής. Ἔργον ὑψηλόν, ἅγιον, μυσταγωγία. Καὶ τὴν χαρὰν τοῦ ἔργου αὐτοῦ τὴν ἐδοκίμασεν ὁ Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος. Αἱ ἀναμνήσεις τῆς ὡραιότητος καὶ τῆς ὑποβλητικῆς γοητείας τῆς μαθητικῆς ζωῆς συγκιρνῶνται τώρα μὲ τὴν συγκίνησιν τῆς νέας ἰδιότητος καὶ ἀπὸ τὴν ζύμωσιν αὐτὴν εἰς τὴν χοάνην τῆς ψυχῆς ἀναπηδοῦν νέαι συγκινήσεις. Δοκιμάζει τὴν φορὰν αὐτὴν τὴν ζωὴν τῆς Σχολῆς ἀπὸ τῆς καθηγητικῆς ἕδρας μὲ μεγαλειτέραν βαθύτητα καὶ ἱερότητα. Διότι εἰς τὴν ἁγιότητα τοῦ περιβάλλοντος προστίθεται τώρα καὶ ἡ ἁγιότης τοῦ ἔργου. Ἡ ζωή του εὗρεν ἐδῶ ἀνωτέραν σκοπιμότητα. Ἡ μαθητικὴ ψυχὴ ἀπέναντί του μὲ τὴν ἁγνότητα ποὺ τὴν χαρακτηρίζει, μὲ τὰς ἐξάρσεις καὶ τὰ ὀνειροπολήματά της τὸν συνεκίνει. Τὸν μετέφερεν ἐμπρὸς εἰς τὸ χρυσοῦν μέλλον, τὸ ὁποῖον αὕτη ἐξεπροσώπει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Κοινωνίαν καὶ τὸ Γένος. Καὶ προσεπάθησε νὰ φανῇ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τὰς ὁποίας ἐστήριξεν ἐπὶ τὸ διδασκαλικόν του ἔργον ἡ Ἐκκλησία.

Αἱ ἀναμνήσεις διασώζονται εἰς τοὺς παρεστῶτας μαθητάς σου, σεπτὲ νεκρέ. Ἡ προσήνειά σου, ἡ πρᾳότης σου, ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς σου, δείγματα αὐτὰ τῆς ταπεινόφρονος ἀξίας σου, εἶνε ζωηρὰ εἰς ὅσους σὲ ἐγνώρισαν καὶ συνειργάσθησαν μαζί σου εἰς τὴν ζωήν.

Ἡ ζωὴ ὅμως δὲν σταματᾷ. Καὶ ὅ,τι ἔχει ἀξίαν χρησιμοποιεῖται. Καὶ ὁ καθηγητὴς Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαθάγγελος, καρποφόρως ἐργασθεὶς ἐν τῇ Σχολῇ καὶ δόκιμος γενόμενος, καλεῖται τῷ 1901 νὰ ποιμάνῃ τὴν Ἐπαρχίαν Γρεβενῶν. Τῷ 1910 εὑρίσκομεν αὐτὸν Μητροπολίτην Δράμας. Ἐὰν δὲ λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὰς ἱστορικὰς συνθήκας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τὰς συνεπείᾳ τούτων δυσχερείας εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, θὰ ἴδῃ πόσας ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης τότε Δράμας κατέβαλε ζηλωτὰς προσπαθείας ὅπως φανῇ ἀντάξιος τῶν περιστάσεων καὶ χρήσιμος εἰς τὰς πολλαπλᾶς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του. Ἔτρεχεν, ἐμόχθει, ἐκοπίαζε. Δὲν ἔμεινε λιμνάζον ὕδωρ, ἀλλὰ πηγή, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐκύλα τὰ νερά της· Ἐὰν δὲ δὲν εἶνε ἡ καταβολὴ δυνάμεων τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ διὰ τούτων ἐπίτευξις ἀντιρρόπου ἔργου, τοῦτο κρίνει τις διὰ τῆς βαθυτέρας ἀνασκοπήσεως τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Τῷ 1922 βλέπομεν τὸν ἀείμνηστον Μητροπολίτην Νεοκαισαρείας, τὴν 10ην Μαρτίου 1924 ψηφιζόμενον Μητροπολίτην τῆς ἀρτισυστάτου Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων τῷ δὲ 1927 προαγόμενον εἰς τὴν ἱστορικὴν Μητρόπολιν Χαλκηδόνος.

Τὴν ζωὴν τῶν εὐγενῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ὡραίων ὁραματισμῶν τῆς νεότητος τὴν ἐβίωσε μὲ ὅλον τὸ φαντασμαγορικὸν μεγαλεῖον τῆς πραγματικότητος. Ἐπόθησε νὰ οἰκοδομήσῃ κάτι ἀνώτερον. Καὶ εἰργάσθη δι' αὐτὸ μὲ πίστιν. Καὶ ἐπέτυχε. Ἐπέτυχε νὰ ἀνυψώσῃ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς του.

Συγκεντρῶν ἤδη πλουσίαν πεῖραν, πνεῦμα ἐκκλησιαστικὸν βαθύ, προσήλωσιν εἰς τὴν πειθαρχίαν, εἰς τὰ ἰδανικὰ καὶ εἰς ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ κύρους καὶ τῆς δόξης αὐτῆς. Ἦτο αὐτόφωτος, ἀγχίνους, ὀξυδερκής. Μὲ προσωπικὰς καὶ ἀνεπηρεάστους περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀντιλήψεις, διετύπου ταύτας μετὰ πάσης πρᾳότητος. Καὶ ἀντιπίπτων ἔτι πρὸς ἄλλας κρίσεις καὶ ἐκτιμήσεις, ἀνέλυε τὰς ἰδίας σκέψεις ἐκ πεποιθήσεως ὅτι τὰ λεγόμενά του εἶνε ἁγνὸν ἐσωτερικὸν ἀνάβλυσμα. Ὑπαγόρευσις τῆς συνειδήσεώς του.

Τοιοῦτον ἐγνώρισας, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σύ τε καὶ ἡ σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, τὸν ἀείμνηστον συμπάρεδρον ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ, τοιοῦτον δὲ ἔσχες ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου ἁγνὸν καὶ πολύτιμον ἐπὶ τῇ ἀνόδῳ Σου εἰς τὸν πανένδοξον καὶ πανευκλεᾶ Πρῶτον τοῦτον τῆς Ὀρθοδοξίας Θρόνον συνεργάτην ἐν τῷ ἁγίῳ, τετιμημένῳ καὶ ἱστορικῷ ὑπὲρ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἔργῳ Σου.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ λύπη τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πολιοῦ

Ἱεράρχου εἶνε βαθεῖα. Ἡ θλῖψις τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ ἀνθρωπίνη καρδία εἶνε πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ὁποίου θρηνεῖ τὴν ἀπώλειαν. Ἀλλὰ τὴν λύπην αὐτὴν μετριάζει ἡ σκέψις ὅτι Ἐκκλησία δὲν εἶνε μόνον ὅ,τι ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ ὅ,τι ὑπῆρξε καὶ ἔζησε καὶ ἀποτελεῖ τὸ περιεχόμενον τῆς ἱστορίας της. Καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς της ἀπεταμίευσεν ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου, φωτισμένον μὲ τὴν δρᾶσίν του, μὲ τοὺς ἀγῶνάς του, μὲ τοὺς πόνους του.

Καὶ συνεχίζων προσεκόμιζεν ὁ ἀείμνηστος τὰς σκέψεις του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς μόχθους του, τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης του καὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς ὑπὲρ αὐτῆς ζήλου του. Ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐκάμφθη. Τὸ ἐλύγισαν τὰ ἔτη καὶ ὁ κάματος τῆς ζωῆς. Ὁ νέος ἔγεινε γέρων. Ἐλευκάνθη. Εἰς τὴν ψυχὴν ὅμως διετήρει θερμότητα, ἀγάπην. Διὰ τοῦτο ὅσον καὶ ἂν ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ τίτλου τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου, ὅμως ἦτο δυστυχής, ὅτι τὸ σῶμα δὲν προσέφερε πλέον τὴν δύναμίν του εἰς τὸ πνεῦμά του τὸ ζωντανόν, τὸ ἀεικίνητον. Τὸ ρεῦμα ὑπῆρχε, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε τὸ ἠλεκτρικὸν σύρμα διὰ νὰ τὸ μεταδώσῃ. Τὸ κηρίον ἀνελύετο, ἀλλὰ ἡ φλόγα ἔτεινε πρὸς τὰ ὕψη.

Τώρα ὅμως καὶ ἡ ἑστία ἔσβυσε πλέον. Καὶ ὁ γέρων Ἱεράρχης ἐκοιμήθη. Μετὰ τὸν μόχθον ἦλθεν ἡ ἀνάπαυσις. Μετὰ τὴν ὁδοιπορίαν ὁ τελευταῖος σταθμός. Δὲν ἦλθεν ὁ θάνατος εἰς τὴν μεσημβρίαν τῆς ζωῆς, ὁπότε ὅλα εἶνε μυρωμένα μὲ ἐλπίδας πέριξ τοῦ ἀνθρώπου καὶ χρυσίζονται ἀπὸ ὄνειρα διὰ τὴν ζωήν. Ἦλθε τὸ ἑσπέρας, ὅταν ὁ ἥλιος ἔγειρε εἰς τὴν δύσιν. Καὶ ἐσφράγισε τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ βιβλίου ποὺ λέγεται ζωή.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ θρηνῶμεν ὑπερβολικὰ τὴν ζωήν. Τὰ χρόνια μας ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ ἀρχίζει ἡ ἐργασία, καὶ ἡ ζωὴ εὑρίσκει τὴν ἔκφρασιν καὶ τὸ νόημά της, δὲν εἶνε ποτὲ ὀλίγα. Ὅσον καὶ ἂν ζῶμεν εἶνε ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιτελέσωμεν κάτι. Τὰ ἔτη μας δὲν προσμετρῶνται μόνον μὲ τὸν χρόνον ἀλλὰ μὲ τὴν ἔκτασιν, μὲ τὸ βάθος ποὺ προσδίδει εἰς αὐτὰ ἡ ἐπίτευξις κάποιου ἀνωτέρου σκοποῦ. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἦτο διπλῆ ἡ ἱκανοποίησις τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου. Ἱκανοποίησις ὅτι καὶ τὰ ἔτη του ἦσαν ἀρκετὰ καὶ ὅτι κάτι προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡσυχάζων εἰς τὴν κατοικίαν του κάτω ἐδῶ εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Σχολῆς, εἶχεν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα καὶ τὴν ψυχήν του πρὸς αὐτήν, ὅπου ἐξεκολάφθησαν ὄνειρα, ὅπου ἐξύπνησαν ἐλπίδες, ὅπου ὡραματίσθη μέλλον, δρᾶσιν. Ἀπὸ ἐδῶ ἐξεκίνησεν, ἀπὸ τὴν Σχολήν, ὡσὰν ἀπὸ κέντρον, μὲ τὴν χρυσῆν ἀκτῖνα πλουσίων στοχασμῶν, ἁγίων σκέψεων διὰ τὴν διακονίαν του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὁ κύκλος ἔκλεισε πάλιν ἐδῶ, εἰς τὴν Σχολήν, μὲ τετελειωμένον τὸ ἔργον του καὶ τὴν ζωήν του. Ὁ παιὰν τῆς εἰσόδου

του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεκρούσθη ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ἱεροῦ τούτου ναϊδίου. Καὶ ἐδῶ πάλιν κάτω ἀπὸ τοὺς ἰδίους θόλους ἀνακρούεται ὁ πένθιμος ἐξόδιος ὕμνος του. Τί σύμπτωσις ὡραία καὶ εἰς τὴν τραγικότητά της ἀκόμη, ἀφετηρία καὶ κατάντημα νὰ συναντῶνται εἰς τὸ ἴδιον μέρος.

Καὶ ἀνεπαύθη εἰς ἕνα περιβάλλον τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ ἠγάπησε καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον τόσον ἠγαπήθη. Τίποτε δὲν τῷ εἶνε ξένον ἐδῶ ἀπὸ ὅσα τὸν τριγυρίζουν. Ἡ Ἐκκλησία τὴν ὁποίαν ὑπηρέτησε καὶ ἡ ὁποία τὸν ἐδόξασεν· εἶνε υἱός Της. Ἡ Σχολὴ ἡ ὁποία τὸν ἐγαλούχησεν· εἶνε τροφός του. Ἡ Χάλκη· αὐτὴν τὴν ἐποίμανε καὶ εἶνε πνευματικός της πατὴρ. Ὅλα αὐτὰ μὲ ἀγάπην τὸν περιπτύσσονται καὶ ἐκεῖνος ἀναπαύεται μὲ γαλήνην.

Ἀναπαύου, σεβάσμιε Ἱεράρχα. Τὴν γαλήνην σου δὲν τὴν ταράσσομεν μὲ τοὺς λυγμούς μας. Ξεύρομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ μίαν ἄφραστον οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ φθάνει διὰ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ἀθανασίαν. Συνωθούμεθα μόνον σιωπηλοὶ πέριξ τοῦ σκήνους σου εἰς μίαν ἄφωνον ἐκδήλωσιν ἀγάπης. Διὰ νὰ σὲ χαιρετίσωμεν μὲ συγκίνησιν εἰς τὸ ταξείδιόν σου εἰς τοὺς φωτεινοὺς ὁρίζοντας, ὅπου πτερυγίζεις.

Καὶ τὴν συγκίνησιν αὐτήν, ἡ ὁποία συνθλίβει τὴν ὥραν ταύτην τὴν εὐαίσθητον καρδίαν Σου, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὕψωσον τὰς ἁγίας Σου χεῖρας καὶ μετουσίωσέ την μαζὶ μὲ τὴν συγκίνησιν τῶν δορυφόρων Σου Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, εἰς μίαν προσευχὴν πρὸς τὸν Θεόν.

Σιωπῶμεν διὰ νὰ ἀκούσωμεν τὴν προσευχὴν Σου εἰς μνήμην αἰωνίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ.

Η ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ.

Καθ' ὅλον τὸν λήξαντα μῆνα ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐσυνέχισε τὴν ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις αὐτῆς διαμερίσμασιν ἐν Χάλκῃ ἀναρρωτικὴν ἐφησύχασιν Αὐτῆς.

Ἐκ Χάλκης κατῆλθεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὴν 31 Αὐγούστου, προκειμένου ἵνα προστῇ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑορτῆς τῆς ἰνδίκτου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπευθυνθέντος τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου αὐτῆς Μελετίου τοῦ Β' συλλυπητηρίου τηλεγραφήματος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐλήφθη τὸ κάτωθι εὐχαριστήριον τηλεγράφημα τοῦ ἐκλεγέντος Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως Θεοφάνους.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον
Φανάριον.

Ἀλεξάνδρεια, 5/8/935

Εὐχαριστοῦμεν παραμυθίᾳ ἐπὶ ἀπωλείᾳ σεπτοῦ Πατριάρχου.

Τριπόλεως, Τοποτηρητής.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ζήτημα τῶν ἐν Ἑλλάδι Παλαιοημερολογιτῶν.

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς «Ὀρθοδοξίας» παρελθόντος Ἰουνίου ἐδημοσιεύθησαν τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τῶν ἐν Ἑλλάδι Παλαιοημερολογιτῶν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀνταρσίαν τῶν τριῶν ἀρχιερέων.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ἀνταλλαγέντα τότε μετὰ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τηλεγραφήματα, ἐλήφθη τὸ κάτωθι καταχωριζόμενον. γράμμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, δι᾽ οὗ, σὺν ταῖς ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀνακοινώσεσιν, ἐκφράζεται ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν διὰ τὴν καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐπιδειχθεῖσαν ἀγάπην καὶ στοργὴν Αὐτῆς πρὸς ἐκείνην καὶ τὴν ἔγκαιρον ἐπέμβασιν. ἥτις μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας.

Τὸ γράμμα τῆς Α. Μακαριότητος ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἀρ. $\frac{2017}{1468}$

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης εαὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Σεβασμιώτατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ Κύριε **Φώτιε,** τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μεγάλη καὶ ἄφατος συνέχει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος θλῖψις ἐκ τῆς ἐπικαταλαβούσης αὐτὴν πρωτοφανοῦς καὶ ἀνηκούστου δοκιμασίας, τῆς προκληθείσης ἐκ τῆς γνωσθείσης ἤδη τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἐγκληματικῆς στάσεως τῶν τριῶν τέως Μητροπολιτῶν Δημητριάδος Γερμανοῦ, Φλωρίνης Χρυσοστόμου καὶ Ζακύνθου Χρυσοστόμου. Οὔτε αἱ προτροπαὶ καὶ αἱ προσπάθειαι ἡμῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οὔτε ἡ φωνὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας φιλοστόργως ἐπεμβάσης διὰ τηλεγραφικῶν ἐκκλήσεων πρὸς τοὺς ἀποστατήσαντας καὶ δεινῶς παρεκτραπέντας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμψωσιν αὐτούς. Ἀποπτύσαντες οὗτοι πάντα χαλινόν, καταφρονήσαντες καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων πολιτικῶν, προέβησαν αὐθαιρέτως εἰς χειροτονίας τεσσάρων Ἀρχιερέων πρὸς συγκρότησιν ἰδίας Συνόδου καὶ κατεσκανδάλισαν τὸν Λαὸν διὰ θρασυτάτων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ὕβρεων καὶ ἐπιθέσεων, ἃς οὐδ᾽ οἱ χείριστοι τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς ἀπετόλμησάν ποτε. Καὶ ταῦτα ἔπραξαν, ὑπεραμυνόμενοι, δῆθεν, τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, εἰς περιοπὴν δόγματος αὐτὸ ἀναβιβάσαντες καὶ διακηρύξαντες ὅτι ἐγκατέλιπε τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἡμερομηνιῶν.

Μετὰ τὴν τοιαύτην ἀχαρακτήριστον στάσιν αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἠναγκάσθη ἵνα διὰ τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου προβῇ εἰς καθαίρεσιν αὐτῶν καὶ εἰς τὸν περιορισμὸν αὐτῶν ἐν Μοναῖς, συγκαταδικάσασα ἅμα καὶ τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀντικανονικῶς καὶ παρανόμως χειροτονηθέντας. Τῶν τελευταίων τούτων τινὲς ἐξῃτήσαντο ἤδη τὴν

συγγνώμην τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά, δυστυχῶς, οἱ ἀρχηγέται τῆς στάσεως καὶ ὁ τέως μητροπολίτης Φλωρίνης ᾧτινι, κυρίως, ἡ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας θεοκατάκριτος ἀνταρσία ὀφείλεται, ἐμμένουσιν εἰς αὐτήν. Παρὰ ταῦτα χρηστὰς ἔχομεν ἐλπίδας ὅτι τοῦ Θεοῦ εὐδοκοῦντος ταχέως κατασταλήσεται ἡ στάσις ἡ τὴν πάγκοινον τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ κατάκρισιν προκαλέσασα. Ἀπεδείχθη, ἄλλωστε, ἐκ τῆς στάσεως ταύτης ὅτι ὅ τε Κλῆρος καὶ ὁ Λαὸς πειθαρχοῦσι τῇ Ἐκκλησίᾳ μετ' ἀγανακτήσεως δ' ἀποκρούουσι πᾶσαν σχισματικὴν στάσιν Ἀπεδείχθη ἐπὶ πλέον ὅτι ἐλάχιστοί εἰσιν ἐκ πλάνης οἱ ἐμμένοντες εἰς τὴν παλαιὰν χρονολόγησιν τοῦ ἡμερολογίου, οὐδὲ εἷς δὲ προσετέθη αὐτοῖς.

Ἐν τῇ δυσαρέστῳ ταύτῃ περιπτώσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔσχεν ἔτι ἅπαξ εὐκαιρίαν ἵνα δοκιμάσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἧς ἡ ἔγκαιρος ἐπέμβασις μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστολὴν τῆς σχισματικῆς στάσεως. Ὅθεν ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκφράζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν χορείᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπικαλούμεθα δὲ τὰς εὐχὰς Ὑμῶν ὑπὲρ τῆς πλήρους εἰρηνεύσεως αὐτῆς καὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοιούτων κακῶν συμπτωμάτων καὶ διαταραχῶν.

Ἐπὶ τούτοις καὶ αὖθις Αὐτὴν κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν

τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

Ὁ Ἀθηνῶν ***Χρυσόστομος***

Ἀθήνησιν, ια' Ἰουλίου ͵αϡλε'.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Ληφθείσης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνάγκης τῆς μελέτης καὶ διασαφηνίσεως νόμων καὶ διατάξεών τινων, ἀφορώντων τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, οἵτινες, ψηφισθέντες κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, παρουσιάζονται ἔν τισι μὴ ἐνηρμονισμένοι τελείως πρὸς τὴν μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς τότε Ἡγεμονίας Κρήτης ὑπογραφεῖσαν Σύμβασιν τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1900, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως Κρήτης, ἐνεκρίθη συνοδικῶς καὶ σχετικὴ ἐντολὴ τῷ ἐν Ἀθήναις Πατριαρχικῷ Ἀποκρισιαρίῳ Σεβ. Μητροπολίτῃ Τραπεζοῦντος Χρυσάνθῳ καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Κρήτης Τιμοθέῳ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Διὰ γράμματος ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου μέλλει νὰ συνέλθῃ ἐν Βοστώνῃ ἡ ἕκτη Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ ὁποία θὰ ἐξετάσῃ, συμφώνως πρὸς τὸ καταστατικὸν τῆς Ἀρχ/πῆς, διάφορα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ζωὴν τῆς Ἀρχ/πῆς καὶ τῶν Κοινοτήτων. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπεκαλέσθη τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἀπάντησιν, ἐξ ἀποφάσεως συνοδικῆς, ἐπεδαψιλεύθησαν αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ εὐλογίαι τῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ πλουσίας καρποφορίας τοῦ ἔργου τῆς ἐπ' αἰσίοις

συνερχομένης καὶ πάλιν Συνελεύσεως τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν εὐσεβῶν Κοινοτήτων.

— Ὁμοία σεπτὴ εὐχετικὴ Πατριαρχικὴ Ἐπιστολὴ ἀπεστάλη καὶ τῷ Κεντρικῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Κυριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπὶ τῇ μελλούσῃ ἵνα συγκροτηθῇ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εὐθὺς μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γενικῆς Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως Συνελεύσει τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, ἥτις ὡσαύτως διὰ γράμματος αὐτῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀνήγγειλε τοῦτο.

— Ἀποφοιτήσας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ὁ ἐκ Σικάγου τῆς Ἀμερικῆς ὁρμώμενος καὶ ἤδη Ἱερομόναχος Διονύσιος Νεστορίδης ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικὴν ἐφοδιασθεὶς διὰ καταλλήλων σεπτῶν συστατηρίων Πατριαρχικῶν πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς γραμμάτων.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Μητροπολίτης Μύρων κ. Πολύκαρπος ἐπισκεφθεὶς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς διαφόρων Κοινοτήτων ἐν συνεργασίᾳ μετά τε τοῦ Ἐπόπτου τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ τῶν οἰκείων Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν διηυθέτησε διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα.

Διορισμοὶ καὶ μεταθέσεις ἱερέων καὶ διακόνων. Ὁ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Βελιγραδίου Π. Κωνσταντῖνος μετέθη εἰς τὴν ἱερατικὴν προϊσταμενίαν τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶς Ἡνωμένων Ἐνοριῶν Ὑψωμαθείων. Ὁ τέως τούτων Ἱερατικῶς Προϊστάμενος Γεώργιος Οἰκονόμος μετετέθη εἰς τὴν Ἱερατικὴν Προϊσταμενίαν τοῦ Ἁγιάσματος τοῦ Ἁγίου Θεράποντος καὶ ὁ τούτου ἱερατικῶς Προϊτάμενος Π. Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος μετετέθη εἰς τὴν Ἱερατ. Προϊσταμενίαν τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Κοινότητος Βελιγραδίου.

Εἰς τὸν ἐν Ὑψωμαθείοις Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου διωρίσθη Διάκονος καὶ Ἱεροκῆρυξ ὁ ἐκ τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Διάκονος Κωνσταντῖνος Πλακωτάρης.

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ὑποβληθείσης διὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου σχετικῆς αἰτήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακεὶμ ἐξεχωρήθη τῇ Α. Σεβασμιότητι ἡ κανονικὴ κυριαρχικὴ ἄδεια τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

Παρεσχέθη τῷ Σχολάρχῃ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Θεοφ. Ἐπισκόπῳ Μιλήτου Αἰμιλιανῷ μηνιαία ἄδεια μεταβάσεως εἰς Θεσσαλονίκην.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑώρτασε τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος Αὐτῆς ἡ Α. Μα-

χαριότης ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἀλέξανδρος. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τὴν Α. Μακαριότητα διὰ τοῦ κατωτέρω τηλεγραφήματος.

Πατριάρχην Ἀλέξανδρον

Δαμασκόν.

Ἑορτῇ Ὑμετέρας πεφιλημένης Μακαριότητος ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον ἀδελφικὴν πρόσρησιν.

30/8/935. Πατριάρχης ***Φώτιος.***

— Τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβιβάσθησαν διὰ καταλλήλων γραμμάτων καὶ τοῖς ὡσαύτως κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑορτάσασι τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν Σεβ. Μητροπολίταις Κασσανδρείας Εἰρηναίῳ, Σάμου Εἰρηναίῳ καὶ Ζιχνῶν Ἀλεξάνδρῳ.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ ΑΝΘΙΜΟΣ

Τῇ 17ῃ τοῦ μηνὸς τηλεγράφημα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης Τιμοθέου ἀνήγγελλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν θάνατον τοῦ γηραιοῦ Ἐπισκόπου Κισσάμου καὶ Σελίνου, τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, Ἀνθίμου. Γενομένης ἀνακοινώσεως τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἐν συνοδικῇ συνεδρίᾳ, εἰς ἀπάντησιν διεβιβάσθη τῷ Σεβ. Μ/τῃ Κρήτης τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα.

Μητροπολίτην Τιμόθεον

Ἡράκλειον - Κρήτην.

Βαθέως ἐθλίβημεν τελευτῇ γεραροῦ Ἐπισκόπου Κισσάμου Ἀνθίμου. Κύριος ἀναπαύσαι μακαρίαν ψυχὴν αὐτοῦ, κατευοδώσαι αἰσίαν πλήρωσιν χηρευουσῶν ἑδρῶν.

19/8/935 Πατριάρχης ***Φώτιος.***

Ὁ ἀείμνηστος Ἐπίσκοπος Κισσάμου καὶ Σελίνου Ἄνθιμος Λελεδάκης ἐγεννήθη ἐν Μυριοκεφάλοις τῆς Ἐπισκοπῆς Ρεθύμνης κατὰ τὸ 1860. Τυχὼν τῆς πρώτης παιδεύσεως ἐν τῇ σχολῇ τῆς γενετείρας αὐτοῦ καὶ κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1883 χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον μετέβη εἰς Ἀθήνας καὶ εἰσήχθη εἰς τὴν Ριζάρειον Ἱερατικὴν Σχολὴν ἔνθα, μαθητεύων ἔτι, ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον. Εὐδοκίμως ἀποπερατώσας τὰς ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ σπουδὰς αὐτοῦ ἐνεγράφη ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ αὐτόθι Πανεπιστημίου. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κύκλου τῶν Πανεπιστημιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν διωρίσθη, περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ 1901, Καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ ἡμιγυμνασίῳ καὶ τῷ ἀνωτέρῳ Παρθεναγωγείῳ τῆς γενετείρας αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν τῇ 20ῇ Ἰουλίου τοῦ 1903 ἐκλήθη εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον Κισσάμου καὶ Σελίνου. Ἐνταῦθα ὁ ἀείμνηστος ἀνέπτυξε ποικίλην δρᾶσιν ἐργασθεὶς μετ' ἐνθέου ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ἀναδειχθεὶς ἐν πᾶσιν ὅσιος καὶ εὐαγγελικὸς ἄνθρωπος καὶ κληρικός. Διὸ καὶ ἀπερχόμενον τὸν συνοδεύει ἡ ἀγάπη καὶ ἡ τιμὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ εὐγνώμων μνήμη τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου αὐτοῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Κισσάμου καὶ Σελίνου Ἀνθίμου εἴη ἡ μνήμη αἰωνία.